

Voorjaarsnota 2008

mei 2008

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	5
Hoofdstuk 2	Inhoudelijk en financieel kader	6
Hoofdstuk 3	Algemeen beeld in de uitvoering over 2008	11
Hoofdstuk 4	Overzicht ontwikkelingen en voorstellen per programma	13
	Programma 1 Bestuur	13
	Programma 2 Openbare orde en veiligheid	16
	Programma 3 Beheer openbare ruimte	18
	Programma 4 Economische zaken	21
	Programma 5 Onderwijs	22
	Programma 6 Cultuur, sport en recreatie	23
	Programma 7 Sociale voorzieningen en maatsch. Dienstverlening	26
	Programma 8 Volksgezondheid en milieu	28
	Programma 9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	29
Bijlage:		
	Notitie grote projecten	31
	Overzicht reserves en voorzieningen	41
	Concept-investeringsplan 2009-2012	43
	Voorlopige uitkomst jaarrekening 2007	45

Hoofdstuk 1 Inleiding

Voorjaarsnota 2008 “Keuzes maken”

Voor u ligt de voorjaarsnota 2008. Naar zijn aard een belangrijk document. Het geeft niet alleen een bijstelling van het lopende jaar, maar stelt ook de kaders voor de komende meerjarenbegroting. In een aantal eerdere raadsstukken is opgenomen dat een aantal voornemens via de voorjaarsnota wordt vertaald in financiële consequenties. Dat geldt bijvoorbeeld voor de vorig jaar besproken lijst met ‘grote projecten’ en voor de gevolgen van de uitgevoerde formatiescan.

Dalfts is ambitieus en wil een goed klimaat bieden voor het leven, werken en recreëren van zijn inwoners. Dat vraagt om moderne voorzieningen, afgestemd op de wensen en behoeften van de burger. In 2008 wordt een missie en visie opgesteld waarin de koers voor het jaar 2020 wordt bepaald. Het realiseren van deze ambities kost geld. Deze voorjaarsnota wil zoeken naar de balans tussen wenselijkheden en dekkingsmiddelen. Vandaar het motto: “Keuzes maken.”

De voorjaarsnota binnen de P&C-cyclus

De gemeente werkt met een meerjarenbegroting. Voor een periode van vier jaren worden de budgetten per programma vastgesteld. Bij de vaststelling laat de raad zich leiden door de te leveren prestaties en de beoogde maatschappelijke effecten. Dit gebeurt voor de hele vierjaarlijkse periode. Op basis van het vastgestelde beleid heeft de raad (door middel van de lopende meerjarenbegroting) nu al voor 2011 bepaald hoeveel een programma mag kosten, gegeven het maatschappelijk effect dat daarmee wordt nagestreefd.

Een en ander impliceert dat de voorjaarsnota niet zomaar de vertaling kan zijn van willekeurig opduikende wensen, bijv. vanuit de samenleving of de ambtelijke organisatie. Te allen tijde moet de lopende meerjarenbegroting serieus worden genomen, en blijft die de maat der dingen.

Daarmee kan een aantal criteria worden geformuleerd, waaraan aanpassingen moeten voldoen alvorens ze via de voorjaarsnota kunnen worden voorgelegd aan de raad. Zoals:

- Wijzigingen in wet- en regelgeving
  - Calamiteiten en niet te voorziene gebeurtenissen
  - Inmiddels door de raad vastgestelde beleidswijzigingen, of wijzigingen met een politieke relevantie
- Onderwerpen die zich onttrekken aan deze criteria, mogen worden beschouwd als wensen die in de nieuwe jaarschijf kunnen worden opgenomen, in dit geval het jaar 2012, met daarbij de gebruikelijke afweging van nut en noodzaak.

Op deze wijze fungeert de voorjaarsnota als hét platform voor politieke discussies, en zal de nieuwe meerjarenbegroting een inkleuring zijn van wat bij de voorjaarsnota is besloten.

De gevolgde systematiek

Met het oog op het vorenstaande heeft ons college zich selectief opgesteld naar de aangedragen voorstellen. Zo zijn onderwerpen geschrapt of hebben wij gemeend dat ze binnen de bestaande budgetten moeten worden opgevangen. In de programma's geven wij u het inzicht welke mutaties niet aan de geformuleerde criteria voldeden.

Daarmee kan de discussie met uw raad worden toegespitst op die onderwerpen die rechtstreeks van belang zijn voor het te voeren beleid voor de komende jaren.

Hoofdstuk 2 Inhoudelijk en financieel kader

De inhoud van de voorjaarsnota

De voorgestelde mutaties worden verwerkt per programma. U vindt die hierna. In dit hoofdstuk wordt samenvattend het financiële beeld geschetst van de door ons college voorgestelde wensen en ambities. Wij houden daarbij een verdeling aan als volgt:

- Reguliere mutaties, voor zover voldoende aan de bovengenoemde criteria
- De 'grote projecten'
- De vertaling van de uitkomsten van de formatiescan

De basis voor de mutaties is de lopende meerjarenbegroting, die er (na verwerking van inmiddels genomen wijzigingsbesluiten zoals de najaarsnota) als volgt uitziet:

(bedragen x € 1.000)

	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Saldo</i> ¹	0	106p	65p	265p	

Reguliere mutaties

In de programma's is te vinden welke aangedragen mutaties door ons college niet zijn geaccepteerd. De onderwerpen die wel zijn verwerkt in deze nota kennen de volgende financiële vertaling:

(bedragen x € 1.000)

	2008	2009	2010	2011	2012
Exploitatie ²	3p	36n	106n	77n	79n

Alle mutaties zijn terug te vinden in de programma's, waar ze ook (voor zover nodig) worden toegelicht.

---

¹ n=negatief, p=positief

² betreft zowel mutaties in de 'Gewone Dienst' als gewijzigde exploitatielasten door mutaties in de investeringen

De 'grote projecten'

Bij de voorjaarsnota 2007 is een limitatieve lijst opgesteld van projecten waarmee Dalfsen zijn voorzieningen op een hoger niveau brengt. Ook in de notitie bij de begroting 2008 is u informatie verstrekt over deze projecten. Samenvattend gaat het om:

- Investerings in de infrastructuur, ten bedrage van bruto ca. € 8 mln
  - Fietspaden
  - Aansluitingen/kruisingen Lemelerveld
- Multifunctionele accommodaties sport/welzijn, ten bedrage van bruto ca. € 14,4 mln.
  - Nieuwleusen, middengebied
  - Dalfsen, Trefkoele
  - Hoonhorst, Kulturhus
  - Oudleusen, dorps huis
  - Lemelerveld, uitvoering visieplan sport/welzijn
  - Dalfsen, sportpark Gerner
  - Nieuwleusen, sporthal De Schakel
- Onderwijs, investering ca. € 0,9 mln.

Over de wenselijkheid van deze voorzieningen is door u nog geen uitspraak gedaan, laat staan dat er besluiten zijn genomen over de wijze waarop de lasten worden gedekt. Bij de besluitvorming over deze nota zullen knopen moeten worden doorgehakt.

(bedragen x € 1.000)

	2008	2009	2010	2011	2012
Bruto investeringen	2.025n	5.393n	15.840n	0	0
Structurele lasten (cumulatief)	0	13n	39n	122n	122n

De genoemde investeringen zijn bruto bedragen. Bijdragen aan investeringen kunnen bestaan uit een bijdrage of subsidie van derden; voor diverse welzijns- en sportvoorzieningen wordt uitgegaan van een bijdrage van de gebruikers van 25% van het te investeren bedrag.

De structurele lasten betreffen de gestegen kosten van onderhoud ten opzichte van het huidige kostenniveau.

Bij de desbetreffende programma's worden de investeringen toegelicht.

De toelichting op de grote projecten treft u aan in de "Notitie grote projecten" die als bijlage in deze voorjaarsnota is opgenomen.

De formatiescan

Tijdens de begrotingsbehandeling van 2008 is aangegeven dat de formatiescan heeft aangetoond dat de gemeente Dalfsen ca 30 personeelsleden minder heeft dan vergelijkbare gemeenten. Tegelijkertijd heeft men aangegeven op welke organisatieonderdelen de onderbezetting het meest schrijnend aanwezig is en dat een uitbreiding van 12,4 fte noodzakelijk is om de gemeentelijke werkzaamheden op een basisniveau, op adequate wijze, uit te kunnen voeren. Geen rekening is gehouden met eventueel extra beslag op personele capaciteit in het kader van de vorming van veiligheidsregio's. Conform afspraak komen wij nu bij de voorjaarsnota met een voorstel.

In februari 2008 heeft uw raad besloten om een eerste tranche van de uitbreiding al in 2008 te realiseren, ter grootte van 3,5 fte. Dat betekent dat rekening wordt gehouden met een verdere groei van 8,9 fte in 2009. Bij de privatisering van Sporthal De Schakel zal door de interne organisatie indirect minder formatie ingezet hoeven worden. De raming van de besparing hierbij komt uit op circa € 28.000. Dit staat gelijk aan ongeveer 0,4 fte. De behoefte aan formatie-uitbreiding neemt evenredig af en komt dan (in totaal) uit op 12 fte.

Door te investeren in procesgericht werken, in verdergaande automatisering en digitalisering van processen hopen wij een nog hogere mate van efficiency te bereiken. Een verdere groei van de formatie proberen wij niet 'autonoom' te laten plaatsvinden, maar altijd de afweging te maken of onacceptabele werkdruk op een andere manier kan worden opgevangen of weggeorganiseerd.

(bedragen x € 1.000)

	2008	2009	2010	2011	2012
Kosten personeel (cumulatief)	210n	720n	720n	720n	720n

Wij hebben dit onderwerp in deze nota geïntegreerd.

*Financiële dekking***De incidentele dekking**

Voor het realiseren van alle ambities is veel geld nodig. Een deel daarvan is beschikbaar, een deel niet.

Ons college wil hierin graag het onderscheid maken in de kosten die incidenteel en die structureel worden gedekt. We zoeken daarin een mix die ons in staat stelt ook in de toekomst het voorzieningsniveau voor de inwoner op peil én betaalbaar te houden.

Om te beginnen denken wij incidentele dekkingsmiddelen te kunnen inzetten op incidentele kosten. Het gaat dan om de eenmalige kosten van die investeringen die in één keer ten laste van bijvoorbeeld een reserve kunnen worden geboekt. We hebben daarbij te maken met aan de ene kant de wetgeving (zoals het Besluit Begroting en Verantwoording, het BBV) en aan de andere kant het eigen financieel beleid dat is vastgelegd in diverse beleidsnota's. Ook hebben we te maken met de bedragen die we vanuit het verleden hebben 'gespaard' om de grote projecten te kunnen bekostigen.

Om deze redenen opteren wij ervoor de investeringen in de welzijns- en sportvoorzieningen incidenteel te dekken. Voor de infrastructurele projecten en de onderwijsvoorziening gaan we uit van het activeren van deze investeringen, en ze door middel van de kapitaallasten te betrekken bij de structurele dekking.

Vanuit deze lijn ontstaat het volgende beeld van de **investeringen in welzijn en sport**:

(bedragen x € 1.000)

	2008	2009	2010	2011	2012
Bruto investeringen	75n	5.393n	9.050n	0	0
Bijdragen/subsidie		1.303p	2.767p	0	0
Netto investeringen	75n	4.090n	6.283n	0	0

Aan incidentele dekkingsmiddelen is voorhanden:

(bedragen x € 1.000)

	Stand	2008	2009	2010	2011	2012
Res. grote projecten	8.600p	75p	4.090p	4.435p	0	0
Res. Wavingelden	3.600p			1.848p	0	0
Totaal		75p	4.090p	6.283p	0	0

Daarmee zijn incidentele middelen ingezet tot een verantwoord niveau. Dat wil zeggen dat de reserve grote projecten is opgemaakt aan het doel waarvoor deze was bestemd, en dat een beperkt beroep is gedaan op de tweede tranche Wavin gelden, waarvan de afspraak was deze in de volgende raadsperiode aan te wenden.

De structurele dekking

Ons college kiest ervoor om de investeringen in de sfeer van onderwijs en infrastructuur te activeren, en de kapitaallasten (rente en afschrijving) jaarlijks ten laste van de exploitatie te brengen. Deze keuze wordt ingegeven doordat enerzijds de reserve grote projecten is opgesoupeerd door de voorzieningen in welzijn en sport, anderzijds geeft de methodiek van afschrijven een realistisch niveau van de structurele uitgaven die we als gemeente hebben.

(bedragen x € 1.000)

	2008	2009	2010	2011	2012
Investering fietspaden	1.750n				
Investering aansluitingen /kruisingen Lemelerveld		3.000n			
Investering onderwijs			790n		
Lasten infrastructuur (cumulatief)		175n	475n	475n	475n
Lasten onderwijs (cumulatief)				79n	79n
Lasten totaal (cumulatief)		175n	475n	554n	554n

- Voor de investering in de fietspaden is gerekend met een bruto investering van € 1.950.000, en een bijdrage van € 200.000.
- Voor de aansluitingen/kruisingen Lemelerveld is gerekend met een gemeentelijke bijdrage van € 2 mln, aangevuld met € 1 mln voor het onderliggend wegennet. Dat resulteert in een kapitaallast van € 300.000 per jaar vanaf 2011.
- Voor de investering onderwijs wordt verwezen naar de toelichting op het desbetreffende programma.

Bij al deze investeringen is gerekend met 5% rente en een afschrijftermijn van gemiddeld 20 jaar. In de kredietvoorstellen zullen uiteraard de passende termijnen worden gehanteerd.

Aan totale structurele lasten binnen deze voorjaarsnota ontstaat het volgende beeld:

(bedragen x € 1.000; cumulatief)

	2008	2009	2010	2011	2012
Saldo meerjarenbegroting	0	106p	65p	265p	0
Reguliere mutaties	3p	36n	106n	77n	79n
Structurele lasten grote projecten	0	13n	39n	122n	122n
Kapitaallasten grote projecten (onderwijs en infra)		175n	475n	554n	554n
Formatiescan	210n	720n	720n	720n	720n
Totaal	207n	838n	1.275n	1.208n	1.475n

Voor structurele kosten zullen we structurele dekking moeten vinden. Hoewel een jaarlijkse onttrekking aan een reserve ook een structureel karakter kan hebben, zal het duidelijk zijn dat een spaarvarken maar één keer (zelfs al duurt dat vele jaren) kan worden geslacht. Wij opteren er daarom voor om een tariefstijging voor de OZB (groter dan de inflatiecorrectie waarmee nu in de meerjarenbegroting is gerekend) voor te stellen. Wat we in eerste instantie tekort komen aan deze structurele OZB-opbrengst (we willen de tariefstijging stapsgewijs laten plaatsvinden) onttrekken we aan de reserve dorpsuitleg/bovenwijkse voorziening.

Daarmee ziet het dekkingsplan er als volgt uit:

(bedragen x € 1.000)

	2008	2009	2010	2011	2012
Verhoging OZB ³		450p	900p	1.125p	1.350p
Onttrekking reserve dorpsuitleg/bovenwijkse voorziening	207p	388p	375p	83p	125p
Totaal dekking	207p	838p	1.275p	1.208p	1.475p

Ten overvloede wordt opgemerkt dat hier sprake is van lijnen naar de toekomst, niet van concrete voorstellen. Pas bij de respectievelijke begrotingen zal blijken hoe de dekking precies wordt ingevuld. Uiteraard is dat weer afhankelijk van de voornemens voor het desbetreffende jaar. Wanneer dit dekkingsvoorstel wordt overgenomen, sluit de meerjarenbegroting. Zowel de kosten van de formatiescan als de lasten van de grote projecten zijn hiermee gedekt. Wanneer nieuwe plannen worden toegevoegd, dan zal daarvoor aanvullend dekking moeten worden gezocht.

Technische toelichting algemene uitkering

De algemene uitkering kent een groot aantal positieve verdeelmaatstaven, o. a. voor het aantal inwoners, voor het aantal bijstandsgerechtigden, oppervlakte bebouwing, een bedrag per hectare, etc. etc. Daarnaast kent het systeem één negatieve maatstaf, en die bestaat uit de veronderstelde opbrengst OZB. Het rijk ging er destijds (bij een herverdelingsoperatie) van uit dat elke gemeente tegen een gemiddeld tarief een OZB inkomst zou kunnen genereren. Het normtarief (het toenmalige gemiddelde van het hele land) bedraagt in 2008 € 2,25 voor woningen en € 5,38 voor niet-woningen. De aftrekpost staat vast, en het behoort tot de eigen beleidsvrijheid van de gemeente om daar iets mee te doen.

In Dalfsen kennen we in 2008 zodoende een aftrekpost van € 2,9 mln (op € 18,9 mln aan positieve maatstaven), terwijl we een opbrengst OZB hebben geraamd van € 2,7 mln bij een tarief van € 1,51 en € 5,62 voor resp. woningen en niet-woningen. Dat het verschil in bedrag kleiner is dan het verschil in tarief heeft te maken met een percentage dat het rijk toepast op de normopbrengst. Met andere woorden: niet alles wordt ingehouden, maar ongeveer 70%.

Technische toelichting belastingdruk

Blijkens de belastinguitgave 2008 van de provincie, kennen we de volgende belastingdruk per woning:

	Gemiddelde woningwaarde	Aanslag plaatselijke heffingen
		(ozb, afvalstoffen en riool)
Dalfsen	299.844	488 (hiervan is ozb € 171)
Ommen	250.162	566
Olst-Wijhe	236.042	677
Raalte	235.404	537
Staphorst	251.751	562
Zwartewaterland	213.588	598

³ 2009 en 2010: gemiddeld € 30 per woning (17%) per jaar ; 2011 en 2012: gemiddeld € 15 per woning (8,5%) per jaar.

Hoofdstuk 3 Algemeen beeld in de uitvoering over 2008

Hoofdafdeling: Bestuur en Middelen.

Een belangrijk gespreksonderwerp in deze voorjaarsnota is het dekkingsplan. Uit de "notitie bij de begroting 2008" blijkt dat Dalfsen een hoog ambitieniveau heeft waar het gaat om het voorzieningspeil voor de inwoner. De vorig jaar samengestelde lijst met "grote projecten" weerspiegelt de wensen op dit gebied. De politieke wensen zijn aanzienlijk, de belastingdruk zal hiermee in verhouding moeten staan. Over het spanningsveld dat dit oplevert is in april al met uw raad gecommuniceerd. In deze voorjaarsnota worden de keuzes voorgelegd.

Evenals dat voor andere gemeenten geldt, vormt het aantrekken van gekwalificeerd personeel in toenemende mate een probleem. Gestreefd wordt naar een ambtelijke organisatie die betrouwbaar is, efficiënt, deskundig en aanspreekbaar, weet wat er in de samenleving speelt en daar snel en doeltreffend op kan inspelen. Dat kan alleen met voldoende (gekwaliceerd) personeel. De afdeling personeel en organisatie heeft een onderzoek gestart hoe daaraan invulling kan worden gegeven binnen onze organisatie.

Voor de afdeling bestuur en communicatie ligt het komende jaar het speerpunt bij het opzetten en invoeren van een systeem voor de juridische kwaliteitszorg. De juridische risico's van de gemeente worden steeds groter. Wij krijgen in toenemende mate te maken met bezwaar- en beroepsprocedures. Ook treedt per 1 januari 2009 de wet Dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen in werking. Gemeenten moeten verplicht binnen de wettelijke termijnen beslissen op aanvragen van inwoners. Doen zij dit niet dan verbeurt de gemeente een dwangsom aan de aanvrager. Het is daarom belangrijk dat verordeningen, beleidsregels, overeenkomsten en publicaties juridisch worden getoetst op haalbaarheid. Op het gebied van communicatie wordt actief ingezet op het doorontwikkelen van de digitale dienstverlening en de interne communicatie.

De afdeling facilitaire zaken is druk doende met veel zaken die met de inrichting en het beheer van het nieuwe gemeentehuis te maken hebben. Het inrichten van een nieuwe ICT-architectuur/infrastructuur, het inrichten met (grotendeels) nieuw kantoormeubilair, de opzet van een facilitair servicedesk en het invoeren van een workflowmanagementsysteem vragen veel aandacht en tijd. Nieuwe contracten dienen te worden opgesteld voor de catering, het onderhoud en het schoonhouden van het nieuwe gebouw.

Brandweer en directiestaf

Per 1 januari 2009 zal de nieuwe veiligheidsregio IJsselland een feit zijn. In de veiligheidsregio werken gemeente, brandweer, geneeskundige diensten (GHOR) en politie samen aan de hulpverlening aan de burger. In het wetsvoorstel wordt uitgegaan van een volledig regionale brandweer. Regio's hebben de vrije keuze te kiezen voor een smallere variant. De veiligheidsregio IJsselland opteert voor de minimumvariant waarbij alleen de brandweercommandanten in regionale dienst komen en worden teruggedetacheerd bij de gemeenten.

Door de komst van de veiligheidsregio wordt de huidige regio IJssel-Vecht in tweeën gesplitst. Enerzijds de veiligheidsregio en anderzijds de afgeslankte regio IJssel-Vecht. Beide regio's functioneren op basis van lokaal verlengd bestuur. De wettelijke grondslag zal worden verankerd in een gemeenschappelijke regeling. Deze gemeenschappelijke regeling zal eind dit jaar aan de raad worden aangeboden.

Op dit moment kan geen zicht worden geboden op de financiële consequenties van de vorming van de veiligheidsregio en de afslanking van de regio IJssel-Vecht. Vooralsnog geldt nog steeds het principe dat het budgettair neutraal zou moeten gaan verlopen.

Wij hebben inmiddels het concept van de Regiobegroting 2009 en de begroting van de Veiligheidsregio 2009 (incl. meerjarenbegroting) ontvangen. De begrotingen wekken niet de indruk dat er aanzienlijk meer kosten te verwachten zijn als gevolg van de ombuiging/ontvlechting. Voor 2009 zijn twee afzonderlijke begrotingen opgesteld (Regio IJV en Veiligheidsregio), waarbij inderdaad het principe budgettair neutraal geldt voor de ontvlechtingsoperatie.

Een onafhankelijk bureau zal de volledigheid van de overgehevelde budgetten en de toepassing van de verdeelsystematieken gaan beoordelen. Verder wordt er voor 2009 vanuit gegaan dat de Veiligheidsregio ondersteuning en facilitair van de Regio IJssel-Vecht gaat afnemen. Om eventueel voorbereid te zijn op een verhoging van de lasten zullen wij de vorming van de veiligheidsregio vermelden in de risicoparagraaf van de begroting 2009.

Hoofdafdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer

Op verkeersgebied staat een aantal belangrijke onderwerpen op de agenda. De aansluitingen op de N348 bij Lemelerveld worden bestudeerd. Voor de realisering van de aansluitingen zal aanvullende provinciale subsidie noodzakelijk zijn. Ook de planvorming over de N340 (Hessenweg) vergt veel aandacht. Tot welke aanpassingen dat gaat leiden voor het omliggende gemeentelijke wegennet is nog niet bekend.

Ook de gewenste ontsluiting van de kern Nieuwleusen richting Jagtlusterallee is geagendeerd. Verder staan veel maatregelen gepland, die te maken hebben met de uitvoering van het GRP en het Waterplan (2007-2011), zoals deze door uw raad zijn vastgesteld.

Uw raad heeft een ambitieus doel gesteld ten aanzien van het lokaal en pro-actief klimaat- en duurzaamheidsbeleid. Dit beleid vraagt zowel om incidentele als om structurele financiële middelen. Zowel Rijk als Provincie zetten nadrukkelijk in op gebiedsgerichte ontwikkelingen. Dat dit voor Dalfsen grote kansen biedt lijkt duidelijk. Gezien het uitgangspunt van co-financiering kunnen die kansen alleen benut worden wanneer daarvoor ook gemeentelijke middelen beschikbaar zijn.

Hoofdafdeling Maatschappelijke Ontwikkeling en Publiek

Binnen de hoofdafdeling Maatschappelijke Ontwikkeling en Publiek worden de ontwikkelingen en het beleid dit jaar en de komende jaren in zeer sterke mate bepaald door het rijksbeleid.

Voor wat betreft de afdeling Sociale Zaken geven we in deze voorjaarsnota verontrustende signalen af over de neerwaartse bijstelling van de rijksmiddelen. We zullen rekening moeten houden met een gestaag dalend budget voor het I-deel van de WWB en negatieve financiële gevolgen van de landelijke herverdeling van middelen voor de Sociale Werkvoorziening. Daar komen mogelijk nog enkele tegenvallers binnen de WMO (huishoudelijke verzorging) bij; zeker wanneer via rijksbeleid de gemeenten worden verplicht meer en andere zorg te gaan verlenen, zonder dat daar extra middelen voor komen.

Op het gebied van welzijn en onderwijs blijft de Wmo het speelveld bepalen. Na vaststelling van het beleidskader zullen via uitwerkingsnota's plannen worden geconcretiseerd; het ziet er niet naar uit dat dit volledig budgettair neutraal zal kunnen gebeuren.

Verder wordt met spanning afgewacht of de vestiging van voortgezet onderwijs in de kern Dalfsen een haalbare optie zal zijn. En dit betreft slechts één van de grote projecten waaraan wordt gewerkt. Samen met de andere projecten op het gebied van sportparken en accommodaties gaat om het om miljoeneninvesteringen die de beschikbare budgetten ver te boven gaan. Er zullen dus duidelijke keuzes gemaakt moeten worden.

Op het gebied van de dienstverlening zien we het rijk vooral als een partner die met diverse ondersteunende programma's ontwikkelingen op dit gebied initieert en stimuleert. Toch ziet het er naar uit dat de gemeenten zelf het grootste deel van de rekening zullen moeten betalen.

Automatisering in het algemeen, maar de digitalisering van dienstverlening in het bijzonder, vergen grote investeringen en het ziet er naar uit dat dit de komende jaren verder toe zal nemen. Via het EGEM-i traject waar Dalfsen zich aan heeft verbonden, zal een meerjarenplan worden opgesteld om de ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening en ICT, mét de daarvoor benodigde middelen, in beeld te brengen. Een geweldige uitdaging, maar ook hier met enige zorg over de financiële implicaties. Daarnaast zullen we – vooruitlopend op het opstellen van een dienstverleningsvisie later in het jaar – nog in de eerste helft van 2008 enkele concrete maatregelen nemen om de dienstverlening verder te verbeteren. In ieder geval zullen de 'pijnpunten' die naar voren kwamen uit het klanttevredenheidsonderzoek van 2007 worden aangepakt

Hoofdstuk 4 Overzicht ontwikkeling en voorstellen per programma

Programma 1 Bestuur

Hoofdkenmerken

Het programma omvat alle taken van de raad en het college op het terrein van het openbaar bestuur en de ondersteuning en dienstverlening hierbij door de gemeentelijke organisatie. Tot dit programma behoren ook de algemene dekkingsmiddelen: inkomsten die de gemeente min of meer vrij kan besteden.

Voorgestelde budgetaanpassingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2008	2009	2010	2011	2012
Samenwerking DOORSZ		40	40		
Onderhoudskosten betaalsysteem/klantvolgsysteem		5,5	5,5	5,5	5,5
		-5,5	-5,5	-5,5	-5,5
Dividend Wadinko	292,5				
Dividend t.g.v. reserve grote projecten	-292,5				
Dividend Essent	-61,3	-40	-40	-40	-40
	61,3				
Bedrijfskleding receptionistes	9	6	6	6	6

Samenwerking Doorsz

Onze omgeving vraagt van ons een verbetering van de dienstverlening en de onderliggende bedrijfsvoering. Dit kunnen we niet altijd alleen. Om de kosten te beperken, de kwaliteit te verbeteren en de kwetsbaarheid te verminderen is al enige tijd sprake van samenwerking in DOORSZ verband.

Vanuit het bestuur, het management en de ambtelijke organisatie van de deelnemende gemeenten werd de roep om een duidelijke visie en een stevigere ambitie steeds sterker. Hieraan is gehoor gegeven met de ondertekening van de bestuursopdracht. Doel hiervan is om de samenwerking verder te gaan intensiveren. Hierbij is in eerste instantie de keus gemaakt voor ICT en P&O. Voor de begeleiding van dit traject, zijn middelen nodig.

Onderhoudskosten betaalsysteem/klantvolgsysteem

In het nieuwe gemeentehuis worden de oude kasregisters vervangen door een geautomatiseerd betaalsysteem. Daarnaast zal het klantvolgsysteem opnieuw worden ingericht. De onderhoudskosten van beide systemen zijn niet in de begroting opgenomen. Het betaalsysteem zorgt voor een efficiëntere verwerking van de geldstromen. Daarnaast zorgt een koppeling met de GBA en de financiële administratie ervoor dat de kans op fouten wordt verkleind. Daarnaast biedt het systeem de mogelijkheid om managementinformatie te genereren. Het klantvolgsysteem is namelijk bedoeld om de klantenstroom in het gemeentehuis op een efficiënte wijze af te handelen. Daarnaast biedt het de mogelijkheid inzicht te krijgen in de kwaliteit van de dienstverlening door het meten van wachttijden, doorlooptijden, piek- en dalperiodes etc. De kosten komen ten laste laten van de stelpost exploitatielasten gemeentehuis.

Dividend Wadinko

De maximaal aan te houden kaspositie van Wadinko N.V. wordt overschreden. Voor 2007 wordt voorgesteld een dividend uit te keren van € 9.317.000. De gemeente Dalfsen bezit 75 aandelen Wadinko, waardoor het dividend 2007 voor Dalfsen uitkomt op € 292.500.

In de begroting 2008 is geen rekening gehouden met een te ontvangen dividendbedrag. Wij stellen voor dit bedrag toe te voegen aan de reserve grote projecten. Gezien het feit dat in 2010 een evaluatie plaats vindt op het gevoerde beleid wordt niet voorgesteld structureel een bedrag op te nemen in de begroting. Dit laatste eventueel in 2010 overwogen aan de hand van de formulering van

het toekomstig beleid. Tot 2010 kunnen eventuele dividenden als incidenteel een bestemming worden gegeven.

Dividend Essent

Er is een afspraak tussen de vennootschap en de aandeelhouders dat gestreefd wordt naar een marktconform dividend waarbij een dividendpolitiek wordt gevolgd die negatieve verrassingen in de vorm van een lager dividend poogt te voorkomen. Op zich een goede afspraak.

Het marktconforme dividend 2007 bedraagt voor de gemeente Dalfsen ca € 170.000. Dit dividend wordt verantwoord in de begroting 2008, waar geraamd is € 110.000. De meeropbrengst is dus ca € 60.000. Voorgesteld wordt deze meeropbrengst toe te voegen aan de reserve milieu.

Gelet op het feit dat sprake is van een marktconform dividend wordt voorgesteld het dividend ingaande 2009 structureel met € 40.000 te verhogen tot een bedrag van € 150.000 per jaar.

Bedrijfskleding receptionistes/kledingadviseur

Het vooruitzicht van het betrekken van de nieuwbouw na de zomer van 2008, heeft opnieuw de vraag opgeroepen of we in het nieuwe gemeentehuis voor een aantal functies in de frontoffice bedrijfskleding gaan voorschrijven. Het voordeel van bedrijfskleding is de herkenbaarheid en de professionele en representatieve uitstraling. Dat draagt tevens bij aan de kwaliteit van de dienstverlening.

We willen het nadeel beperken door de bedrijfskleding slechts voor een beperkte groep in te voeren; niet alle frontofficemedewerkers, maar alleen de receptionistes. Het gaat in dat geval om zes medewerksters. Een onderzoek naar de uitvoering en naar de kosten moet nog plaatsvinden. We houden in eerste instantie een richtbedrag van € 1.000 per persoon per jaar aan.

Om een passend kledingsconcept te selecteren zal eenmalig (in 2008) een kleding- en presentatieadviseur moeten worden ingehuurd. Kostenraming € 3.000.

Voorgestelde investeringen

In de tabel staan uiterst rechts de benamingen: bestaand, vervanging en nieuw. Bestaand betekent dat deze investering ook in de vorige voorjaarsnota is opgenomen. Vervanging betekent dat het een vervangingsinvestering is die niet was opgenomen in de vorige voorjaarsnota. Nieuw betekent dat het een investering is die niet eerder in de voorjaarsnota was opgenomen. Over het algemeen worden de nieuwe onderwerpen nader toegelicht. Een specificatie van de investeringen vindt u in de bijlage Investeringsprogramma 2009-2012.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Totaal	2009	2010	2011	2012	
Promotiefilm	16,5	8,0			8,5	Bestaand
Intranet	50,0				50,0	Bestaand
Stemprinters en stemmentellers	28,0	28,0				Nieuw
Upgrade www.dalfsen.nl					45,0	Vervanging
Inbindapparatuur repro	6,7	6,7				Vervanging
Luchtfoto's	30,0	15,0		15,0		Bestaand
Diverse vervangingen tractie en gereedschap	845,0	209,0	269,0	194,0	173,0	Vervanging
Citymarketing	40,0	20,0	20,0			Nieuw
t.l.v. de algemene reserve	-40,0	-20,0	-20,0			
Boek over de historie van de gemeente Dalfsen	20,0	20,0				Nieuw
t.l.v. de algemene reserve	-20,0	-20,0				

Stemprinters en stemmentellers

Afgelopen periode is er ophef geweest over de betrouwbaarheid van stemmachines. Uitslag van deze discussie is dat de stemmachines die momenteel in gebruik zijn bij de komende verkiezingen niet meer mogen worden gebruikt. De staatssecretaris heeft aangegeven dat er naast een digitale uitslag ook een papieren uitslag moet zijn zodat hertelling mogelijk is. Dit betekent dat de stemmachines minimaal aangepast moeten worden met een stemprinter en een stemmenteller. Kosten van deze aanpassing worden door de leverancier geraamd op € 2.000 per stemmachine.

Vervanging inbindapparatuur repro

De inbindapparatuur moet worden vervangen.

Diverse vervangingen tractiemiddelen en gereedschap

Tractiemiddelen en gereedschap worden volgens het vastgestelde vervangingsschema vervangen.

Citymarketing

Het opstellen van een citymarketingplan komt voort uit de actiepunten die worden genoemd in het door de gemeenteraad vastgestelde communicatiebeleid 2007-2011 "Iedere bestuurder en ambtenaar een ambassadeur van de gemeente Dalfsen." De lasten worden gedekt uit de algemene reserve. 2008 wordt gebruikt om de missie en de visie van de gemeente Dalfsen te herzien en één van de uitvoeringsaspecten is citymarketing. De resultaten van de herziening van de missie en de visie worden gebruikt om een plan op te stellen om de gemeente Dalfsen nu en in de toekomst te profileren. Nu zijn promotionele activiteiten vaak op zichzelf staande activiteiten waarmee media-aandacht wordt gegenereerd. De samenhang van deze activiteiten ontbreekt echter.

Citymarketing moet leiden tot een marketingstrategie die bijdraagt aan het versterken van het imago en het functioneren van de gemeente Dalfsen.

Boek over de historie van de gemeente Dalfsen

Er wordt onderzoek verricht naar de historie van de huidige gemeente Dalfsen, waarbij alle kernen aan de orde komen. Dit onderzoek wordt verwerkt tot 100 verhalen, die terugkomen in een boek, interessant voor veel verschillende doelgroepen.

De kosten worden geschat op € 50.000. De verkoop zal € 20.000 opbrengen en de gemeente doet een bijdrage van € 20.000 ten laste van de rente van de algemene reserve. Het restant wordt door sponsors opgebracht.

Niet gehonoreerde voorstellen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2008	2009	2010	2011	2012
Advertenties	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0

Advertenties

In 2008 wordt een budgetoverschrijding voorzien van € 8.000. Deze overschrijding wordt verwacht, omdat de jaarrekening over 2006 en 2007 eenzelfde beeld lieten zien en de verwachting is daarom dat het huidige budget voor 2008 van € 55.660 niet toereikend is. Overschrijding komt onder andere door kosten van officiële publicaties in de staatscourant. Het verhaal van deze kosten wordt momenteel verantwoord op een ander product.

Advies werkgroep: kosten en opbrengsten op de zelfde post verantwoorden.

Programma 2 Openbare orde en veiligheid

Hoofdkenmerken

Het programma omvat het integrale veiligheidsbeleid waarin gemeente, politie, brandweer, justitie en burgers ieder hun rol hebben. De gemeente voert beleid op alle vijf schakels van de Veiligheidsketen, te weten pro-actie, preventie, repressie, preparatie en grootschalig optreden en rampenbestrijding.

- proactie: uitvoeren van risicoanalyses, betrokkenheid bij ruimtelijke en infrastructuurplanning.
- preventie: met name voorlichting, vergunningverlening, handhaving en (rampen)plannen.
- preparatie: het ontwikkelen en implementeren van rampenbestrijdingsplannen, aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten, het voorbereiden en beoefenen van grootschalig optreden en rampenbestrijding, opleiden en oefenen van de betrokkenen bij de gemeentelijke rampenbestrijding.
- repressie: daadwerkelijke hulpverlening en voorbereiding.
- nazorg: begeleiding en opvang van betrokkenen na een incident of calamiteit.

Voorgestelde budgetaanpassingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2008	2009	2010	2011	2012
Wet BIBOB		6,8	6,8	6,8	6,8
		-6,8	-6,8	-6,8	-6,8

Wet BIBOB

Op 1 juni 2003 is de Wet Bevordering Integriteitbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (Wet BIBOB) in werking getreden. Deze wet moet voorkomen dat de overheid / bestuursorganen onbedoeld criminele activiteiten faciliteert/faciliteren door het verlenen van vergunningen, het verstrekken van subsidies of het verlenen van aanbestedingen. Dit betekent dat bestuursorganen bij de beoordeling van een te verlenen vergunning, subsidie of aanbesteding onderzoek kunnen doen naar de integriteit van de aanvrager of gegadigde/onderaannemer. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door het Landelijk Bureau BIBOB (onderdeel van het Ministerie van Justitie) in Den Haag.

De toepassing van de wet is facultatief. Bestuursorganen zijn niet verplicht er gebruik van te maken. Vanuit het Regionaal College is aan het Regionaal Informatiepunt Integrale Veiligheid (RCIV) gevraagd alle gemeenten in de regio te ondersteunen bij een gezamenlijk Bibob-beleid. Het ontbreekt gemeenten vaak aan de benodigde kennis omtrent de vaak complexe (financiële) materie. Het is de bedoeling dat Bibob per 1 januari 2009 binnen de gemeenten in IJsselland is geïmplementeerd en er een adequate ondersteuningsstructuur is gerealiseerd.

Voor deze structuur wordt een financiële bijdrage van € 0,23 per inwoner gevraagd, exclusief de adviezen van het Landelijk Bureau BIBOB. Een advies kost € 500.

Advies werkgroep:

De dekking moet uit eigen bestaand budget komen.

Voorgestelde investeringen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Totaal	2009	2010	2011	2012	
Brandweer algemeen	260,8	133,5	2,8	118,8	25,8	Bestaand
Dalfsen	68,9	45,1		2,8	21,0	Bestaand
Nieuwleusen	15,2	7,7		2,8	4,7	Bestaand
Lemelerveld	302,0	10,0	285,0		7,0	Bestaand

De bovenstaande investeringen betreffen vervangingsinvesteringen van de brandweer. Op enkele onderdelen wijken de investeringen af van de vorige voorjaarsnota. Hieronder vindt u daarvan de redenen.

Mobiele datacommunicatie

'De juiste informatie op de juiste plaats op de juiste wijze' – is de kern van de visie op informatievoorziening zoals verwoord in het informatieplan van de Brandweer Regio IJssel-Vecht. Het accent van de projecten die in de afgelopen jaren zijn uitgevoerd, lag vooral op de regionale

voorzieningen, zoals GMS, C2000, extranet en geografische informatiesystemen. Met de realisatie van deze projecten zijn een aantal randvoorwaarden ingevuld om ook de operationele informatievoorziening op lokaal niveau te verbeteren.

Vrijwel alle informatie die nodig is bij de kerntaken van de brandweer – brandbestrijding en hulpverlening – is in digitale vorm beschikbaar. De informatie is echter nog niet altijd toegankelijk op het moment dat deze nodig is op de brandweervoertuigen tijdens een inzet. Het Dagelijks bestuur van de Regio IJssel-Vecht heeft op 6 december 2007 uitgesproken de kosten van de regionale invoering van mobiele datacommunicatie van af het begrotingsjaar 2009 in de begroting van de Veiligheidsregio te willen opnemen. Het jaar 2008 wordt gezien als een voorbereidingsjaar. Bij de brandweer Dalfsen zijn 6 eerstelijns voertuigen aanwezig waarvan er al een voorzien is van mobiele datacommunicatie. Kosten overige 5 voertuigen: 5 x € 11.000 = € 55.000.

Vervangingsinvesteringen brandweer

Dit betreft mutaties op de voorziene investeringen betreffende alarmontvangers en slangen t.b.v. de tankautospuiter en autospuiter. Voor gedetailleerde informatie verwijzen wij naar de bijlage Investeringsprogramma 2009-2012.

Niet gehonoreerde investeringen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Totaal	2009	2010	2011	2012	
Warmtebeeld camera's	20,0	20,0				Afwegen in totaal

Warmtebeeld camera's voor de korpsen

Deze investering is in 2007 al afgewezen. De auto van de Officier van Dienst (OVD) is wel voorzien van een warmtebeeld camera.

Advies werkgroep: Eventuele noodzakelijke aanschaf opvangen binnen het totaal investeringsbudget brandweer.

Programma 3 Beheer openbare ruimte

Hoofdkenmerken

Het programma omvat de zorg voor de aanleg en het onderhoud van alle elementen die in de openbare ruimte aanwezig zijn zoals wegen, openbaar groen en speelplaatsen.

Voorgestelde budgetaanpassingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2008	2009	2010	2011	2012
Asbestverwijdering Kanaaldijk-Noord	25,0				
Onderhoudskosten fietspad Voetsteeg			1,0	1,0	1,0
Duurzaam beheer openbare ruimte		30,0	30,0	30,0	30,0
Uitbreiden budgetten onderhoud	45,5	45,5	45,5	45,5	45,5
Dekking uit accres algemene uitkering gemeentefonds	-45,5	-45,5	-45,5	-45,5	-45,5
GVVP	-35,9	-35,9	-35,9	-35,9	-35,9
Onderhoud halteplan			1,6	3,2	3,2

Asbestverwijdering Kanaaldijk-Noord

Tijdens de aanleg van het fietspad Kanaaldijk Noord werd in het naastliggende wegtracé asbestverontreiniging geconstateerd. Deze grond is van de gemeente en daarom zijn wij ook verantwoordelijk voor de sanering. De saneringsnoodzaak is via een gehouden onderzoek aangetoond. De eenmalige kosten worden op dit moment ingeschat op ongeveer € 25.000.

Onderhoudskosten fietspad Voetsteeg

Voor de toelichting zie ook onder investeringen bij dit programma.

Duurzaam beheer openbare ruimte

U heeft de Startnotitie gemeentelijk klimaat- en duurzaamheidsbeleid vastgesteld. In 2008 wordt nader onderzoek gedaan om te komen tot een duurzaam beheer van de openbare ruimte.

Gestreefd wordt om via certificering de openbare ruimte op een verantwoorde en duurzame manier te gaan onderhouden.

Deze certificering zal gepaard gaan met een extra noodzakelijk bedrag om geen daling van het kwaliteitsniveau te krijgen. Vooruitlopend op een definitieve berekening is het nodig een structureel extra budget voor de uitvoering in de begroting op te nemen van € 30.000.

Uitbreiden onderhoudsbudgetten

Door realisatie van diverse uitbreidingen en voorzieningen zal in 2009 een extra budget nodig zijn voor het beheer en onderhoud.

GVVP

De structurele lasten van het GVVP zijn € 35.930 lager dan voorzien.

Onderhoud halteplan

Voor de toelichting zie ook onder investeringen bij dit programma.

**Voorgestelde investeringen
(bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Totaal	2009	2010	2011	2012	
N 340 planvorming aanpassingen aan onderliggende wegen	20,0	10,0	10,0			Nieuw
Verbindingsweg Bouwhuisweg naar Jagtclusterallee	1.900,0	1.900,0				Nieuw
Realisatie Halteplan	320,0	160,0	160,0			Nieuw
Fietspad Voetsteeg	65,0	65,0				Nieuw
Opstellen meerjarenonderhoudsplan	8,0			8,0		Nieuw
	-8,0			-8,0		t.l.v. reserve
Goot onderhoud Fietsbrug Marleweg	10,0		10,0			Nieuw
Actualiseren baggerplan	8,0		8,0			Nieuw
	-8,0		-8,0			t.l.v. reserve
Opstellen groenstructuurplan	40,0			40,0		Nieuw/verv.
	-40,0			-40,0		t.l.v. reserve
Renoveren speelplaatsen	50,0	20,0	30,0			Nieuw
Passantenhaven	60,0				60,0	Nieuw
Maatregelen duurzaam veilig 60 km	45,0	15,0	10,0	10,0	10,0	Bestaand
Materieel	34,0	10,0	12,0	12,0		Bestaand
Herinrichting, opwaarderen woonomgeving, straten en pleinen	850,0	250,0	200,0	200,0	200,0	Bestaand
Wensenlijst GVVP	1.600,0	400,0	400,0	400,0	400,0	Bestaand
Diverse overige investeringen	312,0	58,0	70,0	124,0	60,0	Bestaand

N 340 planvorming aanpassingen aan onderliggende wegen

Het aanpassen van het onderliggend (gemeentelijk) wegennet aan de veranderingen die door het opwaarderen van de N340 ontstaan.

De provincie Overijssel werkt aan plannen voor een grootschalige opwaardering van de N340.

Afhankelijk van de tracékeuze en het aantal aansluitingen hebben deze plannen een verschuiving van de verkeersstromen op het onderliggend wegennet tot gevolg. Hierdoor kunnen aanpassingen aan gemeentelijke wegen nodig zijn.

Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering moet de provincie een uitvoerige procedure doorlopen, waarbij input wordt gevraagd - en invloed mogelijk is - van de betrokken gemeenten.

Verbindingsweg Bouwhuisweg naar Jagtclusterallee

Het aanleggen van een nieuwe weg ter ontsluiting van de kern Nieuwleusen richting het westen (Zwolle). De raad heeft aangegeven hier een hoge prioriteit aan toe te kennen. Met deze investering is een bedrag van € 1.900.000 gemoeid. Het voorstel is om dit te dekken uit de reserve bovenwijkse voorzieningen en uit de grondexploitatie.

Realisatie Halteplan

Het realiseren van toegankelijke haltes volgens de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo).

In 2010 (uitloop tot 2015 in bijzondere gevallen mogelijk) is het wettelijk verplicht dat alle haltes toegankelijk zijn. Nu zijn ze dat niet; de perronhoogte en -breedte voldoen niet aan deze eisen.

Minder validen en mensen met wandelwagens kunnen daardoor niet of moeilijk gebruik maken van de bus. In 2002 hebben provincies, gemeenten, de branchevereniging voor openbaar vervoer (Mobis) en een aantal consumenten-organisaties daarom een intentieverklaring getekend waarin men streeft naar toegankelijker OV voor iedereen.

De kosten voor het aanpassen bedragen ca. € 10.000 per halte. Waar mogelijk wordt een koppeling met onderhoud gemaakt. De provincie subsidieert het aanpassen van de haltes voor 75% tot 2010.

Haltes die na die datum aangepakt worden, moeten volledig door de wegbeheerder zelf gefinancierd worden. Het totale project kost € 320.000, waarvan € 80.000 ten laste van de gemeente komt.

Extra onderhoud per halte € 100 per jaar (totaal 32 haltes)

Fietspad Voetsteeg

Momenteel steken fietsers vanuit de Marshoek de Poppenallee over in de bocht bij de Marshoekersteeg. Met name voor scholieren voelt dit punt onveilig (zicht in bocht, maximumsnelheid

80 km/uur). De provincie heeft het oversteekpunt in 2007 bij de onderhoudswerkzaamheden enigszins verbeterd. De mensen uit de Marshoek vinden dit nog niet voldoende en pleiten voor het aanleggen van een parallelle fietsvoorziening, die de Poppenallee in Emmen oversteekt (50 km/uur).

De Voetsteeg is een voor openbaar verkeer openstaande weg, die deels verhard is. Het onverharde deel is nu vrijwel niet begaanbaar. Het is niet opgenomen in het GVVP of het Raamplan Fietspaden van de provincie. Er zijn geen subsidiemogelijkheden. Wij stellen aanleg van verharding voor fietsers op het niet-verharde deel van de Voetsteeg voor. Doel is het oversteekpunt vanuit de Marshoek te verplaatsen naar Emmen, naar het stuk van de Poppenallee waar 50 km/uur geldt.

Opstellen meerjarenonderhoudsplan

Het uitvoeren van inspecties en het actualiseren van een meerjaren planning voor de bruggen moet 1 x per 4 jaar plaats vinden. De laatste meerjaren planning dateert uit 2007 en is dus in 2011 aan actualisatie toe. Het voornemen is om in 2011 op basis van actuele inspecties een nieuw meerjarenplan op te stellen.

Groot onderhoud Fietsbrug van Marleweg

Bij de inspectie van alle bruggen in de gemeente is naar voren gekomen dat de ondersteuningspalen van de fietsbrug in slechte staat verkeren. De raming voor het renoveren van de brug komt neer op € 20.000. Aangezien het onderhoud voor 50 % voor rekening van de gemeente Staphorst komt zal € 10.000 door de gemeente Staphorst betaald worden

Actualiseren baggerplan

Het huidige baggerplan dateert uit 2002. Het voornemen is om in 2010 op basis van de nieuwe richtlijnen een actueel baggerplan op te stellen. Hiervoor denken wij een bedrag ad € 8.000 nodig te hebben, te dekken uit de algemene reserve.

Opstellen groenstructuurplan

Het opstellen van het groenstructuurplan dient na 10 jaar te worden geactualiseerd. Het huidige groenstructuurplan dateert uit 2001 en is dus in 2011 aan actualisatie toe. Het voornemen is om in 2011 een nieuw groenstructuurplan op te stellen. Gelijktijdig zal dan ook een nieuw groenbeheerplan worden opgesteld. Hiervoor is een bedrag nodig van € 40.000, te dekken uit de algemene reserve.

Renoveren speelplaatsen

In 2007 zijn 2 speelplaatsen overgenomen van buurtverenigingen (Kerkenhoek en Ruitenveen). Diverse aanwezige speeltoestellen bleken niet veilig te zijn uit oogpunt van de veiligheidseisen ingevolge de attractiewet. Inmiddels zijn alle onveilige speeltoestellen verwijderd. Voor plaatsing van nieuwe speeltoestellen is een extra bedrag in 2009 nodig van € 20.000.

Voor 2010 is het extra bedrag bestemd voor de uitvoering van een gedeelte van het in 2008 opgestelde beleidsplan. Hiervoor is een bedrag van € 30.000 nodig.

Passantenhaven

Na realisatie van het nieuwe gemeentehuis en na afronding van de ontwerpfase voor het nieuwe waterfront kan de afbraak van het toiletgebouw en de upgrading van de passantenhaven worden uitgevoerd. De 2 projectontwikkelaars voor het waterfront zijn gevraagd om plannen voor de passantenhaven te concretiseren. De passantenhaven maakt echter geen deel uit van het exploitatiegebied. Op voorhand wordt een budget van € 60.000 opgenomen voor de afbraak van het toiletgebouw en de upgrading van de passantenhaven.

Grote projecten

- *Fietspaden Dommelerdijk en Jagtclusterallee.*

- *Aansluitingen Lemelerveld*

Verwezen wordt naar de "Notitie grote projecten" die in de bijlagen bij deze voorjaarsnota is opgenomen.

Programma 4 Economische zaken

Hoofdkenmerken

Het programma omvat de activiteiten die betrekking hebben op bedrijfsterreinen, bedrijfsvestigingen en de ambulante handel.

Voorgestelde investeringen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Totaal	2009	2010	2011	2012	
Uitvoeringsprogramma nota economisch beleid	84,0	21,0	21,0	21,0	21,0	Bestaand

Uitvoeringsprogramma nota economisch beleid

De uitvoering en te maken kosten worden afgestemd in de verschillende sectorale platforms en betrokken marktpartijen. Dit is een doorlopend proces. Hierdoor kunnen we flexibel inspelen op ontwikkelingen.

Ook voor 2009 is de verwachting dat de huidige positieve conjunctuurtendens zich in veel sectoren blijft doorzetten. Niettemin zijn de ontwikkelingen voor met name de grondstofprijzen en de financiële markten lastig te voorspellen, en derhalve is nog onduidelijk welke invloed dit op de investeringsgeneigdheid van het Midden en Klein bedrijf gaat geven.

Volgende bedrijvenareaal is noodzakelijk voor de vestiging van nieuwe bedrijvigheid en uitbreiding van bestaande bedrijvigheid. Dit betekent dat verder ingezet wordt op uitleg (en uitgifte) van bedrijventerrein De Grift III in westelijke richting voor de kern Nieuwleusen, voor de kern Lemelerveld is dit in zuidelijke richting met de (verdere) uitbreiding Parallelweg in Lemelerveld. Beide kernen zullen daardoor verder kunnen uitgroeien met een sterk accent op de werkgelegenheidsfunctie. Dit zwaartepunt hangt samen met de historie, de economische spin-off van arbeidsplaatsen op deze kernen en de sociale verwevenheid met de grote kernen. Voor de kern Dalfsen zal nieuwe uitleg om een nader uit te voeren verkenning vragen. Dit hangt onder meer samen met bijvoorbeeld randzones waar de Wet voorkeursrecht gemeenten op van toepassing is en de ontwikkelingen rond de N340.

Het winkelgebied (2e fase) rond De Grote Markt in Nieuwleusen krijgt in 2008 een afronding. Ontwikkelingen voor het winkelgebied in de kern Dalfsen hangen samen met de ontwikkelcompetitie. Een ontwikkeling voor het verblijfsgebied Kroonplein is (mede)afhankelijk van die van de N348.

Vanuit de faciliterende rol van de gemeente voor het vestigingsklimaat houden we vast aan een intensief overleg met het bedrijfsleven en middenstand, agrarische en recreatie sector. Kortom we willen pro-actief inspelen op behoeften van en verder uitvoering geven aan het actieprogramma uit de Nota economisch beleid.

Programma 5 Onderwijs

Hoofdkenmerken

Het programma omvat het lokaal onderwijsbeleid waarbinnen aandacht wordt besteed aan de zorg voor de onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, leerplicht, schoolbegeleiding, logopedie, volwasseneneducatie en het verder ontwikkelen van lokaal onderwijsbeleid op diverse deeltherreinen.

Voorgestelde budgetaanpassingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2008	2009	2010	2011	2012
Leerplicht rijksmiddelen	20,4	20,4	20,4		
	-20,4	-20,4	-20,4		

Leerplicht rijksmiddelen

In verband met de invoering van de kwalificatieplicht per 1 augustus 2007 ontvangt de gemeente extra middelen van het Rijk. Deze middelen zijn bestemd voor extra formatie, dan wel voor het ontwikkelen van activiteiten in samenwerking met het veld of andere gemeenten. Momenteel wordt in regionaal verband gesproken over de wijze van invulling. Vanaf 2008 tot en met 2010 betreft dit jaarlijks een bedrag van € 20.400. De hoogte van de subsidie na 2010 is nog niet bekend, maar we gaan uit van hetzelfde bedrag.

Voorgestelde investeringen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Totaal	2009	2010	2011	2012	
Meerjarenonderhoud gebouwen	1.061,0	286,2	222,2	55,6	497,7	Verv./best.

Meerjarenonderhoud gebouwen

Voor een specificatie verwijzen wij naar de bijlage Investeringsprogramma 2009-2012.

Grote projecten

- Voortgezet onderwijs in de kern van Dalfsen.
- Nieuw schoolgebouw fusieschool De Schakel/Het Kleine Veer.

Verwezen wordt naar de "Notitie grote projecten" die in de bijlagen bij deze voorjaarsnota is opgenomen.

Programma 6 Cultuur, sport en recreatie

Hoofdkenmerken

Het programma omvat het openbaar bibliotheekwerk, het vormings- en ontwikkelingswerk, sport, kunst, amateuristische kunstbeoefening en cultuur, vrijwilligersbeleid, oudheidkunde en musea, openluchtrecreatie en multifunctionele accommodaties.

De hoofdkenmerken van het toeristisch beleid zijn verwoord in de toeristisch recreatieve missie: "Ontwikkelen en versterken van de toeristisch/ recreatieve mogelijkheden, met name gericht op routegebonden, watergebonden, verblijfs- en dagrecreatie inspelend op en rekening houdend met natuur- en culturele waarden."

Voorgestelde budgetaanpassingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2008	2009	2010	2011	2012
Straatfestival		10,0	10,0	10,0	10,0
Straatfestival tlv budget inc. welzijnsactiviteiten		-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Muzerie	26,7	30,0	30,0	30,0	30,0
Tuin der lusten		5,0	5,0	5,0	5,0
Tuin der lusten tlv budget inc. welzijnsactiviteiten		-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Verzekeren vrijwilligers		15,0	15,0	15,0	15,0
Meersportenplein		1,0	1,0	1,0	1,0

Straatfestival

De stichting Cultuurplatform wil in de gemeente Dalfsen het straatfestival organiseren. Het straatfestival dat in mei/juni zal plaatsvinden voorziet in een grote diversiteit aan kleinschalig entertainment. De activiteit vindt plaats in samenwerking met de stichting Kunsten op Straat en wordt opgenomen in het provinciale programma. De financiële lasten ad € 10.000 komen ten laste van het budget incidentele welzijnsactiviteiten.

Muzerie

Met genoemde budgetverhogingen hebt u reeds ingestemd.

Tuin der lusten

De stichting Tuin der Lusten wil jaarlijks een Tuin der Lusten organiseren op de landgoederen Hessum en Vilsteren. In het programma van enkele dagen draait het om de thema's theater, dans, eetbare kunst, beeldende kunst en annonce kunst. De activiteit ontsluit landgoederen voor het publiek. De Tuin der Lusten is een erg groot evenement dat zich afspeelt op een landgoed. De totale kosten zijn geraamd op ruim € 300.000. De provincie Overijssel stelt € 50.000 per jaar beschikbaar. Met dit project wordt Dalfsen en het Vechtdal gepromoot. De structurele lasten voor de gemeente bedragen € 5.000. Dekking is er via het budget incidentele welzijnsactiviteiten.

Verzekeren vrijwilligers

Op 21 april heeft u besloten de lasten van het verzekeren van vrijwilligers tegen ongevallen en aansprakelijkheid, inclusief een bestuurders aansprakelijkheid voor rekening van de gemeente te nemen. U heeft hiervoor een bedrag van € 15.000 per jaar beschikbaar gesteld.

Meersportenplein

Het betreft hier de exploitatielasten van bovengenoemd plein. Voor een verdere onderbouwing zie bij onderdeel investeringen bij dit programma.

**Voorgestelde investeringen
(bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Totaal	2009	2010	2011	2012	
Meersportenplein	75,0	75,0				Nieuw
Diverse recreatieprojecten Overijssels Vechtdal	16,0	4,0	4,0	4,0	4,0	Bestaand
Uitvoeringsprogramma beleidsplan recreatie en toerisme	75,0	0	25,0	25,0	25,0	Bestaand
Diverse investeringen in sportvoorzieningen	112,0	57,0	55,0			Bestaand

Meersportenplein

Hiervoor hebben de initiatiefnemers een uitgebreid projectplan opgesteld. Doel van het project is een zinvolle vrijetijdsbesteding voor jeugdigen, zonder dat daar de verplichting van een lidmaatschap van een vereniging voor nodig is. Het betreft hier een beperktere opzet dan in het voorstel van de jongeren is aangegeven. Voor € 75.000 kan een relatief eenvoudige voorziening worden gerealiseerd. Voorstellen over de invulling volgen later.

**Niet gehonoreerde investeringen
(bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Totaal	2009	2010	2011	2012	
Westermolen	100,0		100,0			Nieuw
Museum Palthehof	175,0			175,0		Nieuw
Diverse recreatieprojecten Overijssels Vechtdal	76,0	76,0				Nieuw
Uitvoeringsprogramma beleidsplan recreatie en toerisme	20,0	20,0				Nieuw

Westermolen

Uitvoeren van bouwkundige en installatietechnische voorziening. De twee schuren bij de Westermolen zijn eigendom van gemeente Dalfsen en waren altijd in gebruik als opslagruimte bij Tuinmada.

Bij de beëindiging van de activiteiten van Tuinmada in 2007 is dit gebruik gestopt. De schuren zijn nu tijdelijk als opslagruimte in gebruik gegeven aan stichting Westermolen. De opstallen van Tuinmada zijn begin 2008 gesloopt. Thans vindt een onderzoek plaats om het terrein + schuren een nieuwe hoogwaardige bestemming te geven.

De uitkomst van dit onderzoek moet worden afgewacht alvorens concrete bedragen voor herinrichting van de schuren kunnen worden genoemd. De schuren hebben thans geen enkel comfort. Bij iedere andere bestemming van de schuren als opslag zullen comfortverhogende maatregelen moeten worden getroffen zodat de twee schuren in gebruik kunnen worden genomen voor nieuwe toepassingen. Dit alles heeft een relatie met het waterfront.

Advies werkgroep: valt niet binnen de gestelde criteria.

Museum Palthehof

De Historische Vereniging Nijluis van vrogger wenst het museum Palthehof uit te breiden met een aanbouw, dat van de buitenkant gelijk op het bestaande deel. Van binnen zal het bestaan uit drie verdiepingen, waaronder een kelder verdieping. In de aanbouw kan de Union collectie en de grammofoon collectie van J. Bos worden ondergebracht. De totale kosten zijn geraamd op € 525.000. Union fietsenfabriek heeft geruime tijd veel werkgelegenheid geboden aan generaties uit Nieuwleusen. Veel inwoners voelen daarom een sterke verbondenheid met Union.

Het grammofoon museum is een particulier initiatief. De collectie is buitengewoon interessant en waardevol. Wanneer het geen onderdak krijgt is de kans groot dat het uiteen valt waardoor geïnteresseerden er geen kennis van kunnen nemen.

Voorstel is om een bijdrage van € 175.000 te verlenen.

Advies werkgroep: valt niet binnen de gestelde criteria.

Diverse recreatieprojecten Vechtdal Overijssel

Het betreft hier gemeentegrensoverschrijdende projecten die in Vechtdalverband worden opgestart en/of uitgevoerd:

1. Natuurkatern;
2. Dagtipgids;
3. Wandelnetwerk.

De provincie is in navolging van het fietsroutenetwerk bezig met het ontwikkelen van een wandelroutenetwerk met uniforme bewegwijzering in deze regio. Ontwikkeling, besluitvorming en implementatie duurt ongeveer 1,5 jaar. Op dit moment wordt ingeschat dat de realisering in 2009 zal plaatsvinden. Het is wenselijk hiervoor nu al gemeentelijke middelen te reserveren. De dekking van dit project vindt plaats op basis van co-financiering. Omdat hierover nog geen duidelijkheid bestaat is wel het totale investeringsbedrag opgenomen.

Advies werkgroep: valt niet binnen de gestelde criteria. Betreft aanvullend budget op het budget in de meerjarenbegroting 2008-2011

Uitvoeringsprogramma beleidsplan recreatie en toerisme

Het betreft hier maatregelen naar aanleiding van het beleidsplan.

Advies werkgroep: valt niet binnen de gestelde criteria. Betreft aanvullend budget op het budget in de meerjarenbegroting 2008-2011

Grote projecten

Accommodatieprojecten sport en welzijn

Verwezen wordt naar de "Notitie grote projecten" die in de bijlagen bij deze voorjaarsnota is opgenomen.

Programma 7 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Hoofdkenmerken

Het programma omvat bijstandsverlening (incl. inkomensvoorzieningen), werkgelegenheid, maatschappelijk werk, ouderenbeleid, gehandicaptenbeleid (met name Wet voorzieningen gehandicapten), minderhedenbeleid, sociaal cultureel werk, jeugdbeleid en kinderopvang.

Voorgestelde budgetaanpassingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2008	2009	2010	2011	2012
Centrum jeugd en gezin	413,7	405,3	433,8	466,3	
	-413,7	-405,3	-433,8	-466,4	
Alcoholmatigingsbeleid		19,0	19,0	19,0	
		-19,0	-19,0	-19,0	
WSW	110,0	110,0	75,0	75,0	75,0
Inleenvergoeding Larcom	-128,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
Subsidie vluchtelingenwerk	23,5	23,5			
Rijksbijdrage vluchtelingenwerk	-13,5	-13,5			
Reserve maatschappelijke dienstverlening	-10,0	-10,0			

Centrum jeugd en gezin

Met de verplichting voor de gemeenten om in de periode 2008-2011 Centra voor Jeugd en Gezin te realiseren zijn door het programmaministerie voor Jeugd en Gezin een aantal financieringsstromen voor Jeugdgezondheidszorg gebundeld in een Brede Doel uitkering Centra Jeugd en Gezin (BDU-CJG). Tevens zijn er nieuwe onderdelen aan deze BDU toegevoegd. De BDU-JGZ bedraagt voor 2008 € 413.710. De inkomsten voor de BDU-JGZ worden besteed aan de jeugdgezondheidszorg, maatwerkdeel, voor maatwerk JGZ en ontwikkeling Centrum Jeugd en Gezin (doorontwikkeling van de Pilot jeugdgezondheidsplein).

Alcoholmatigingsbeleid

Jongeren drinken niet alleen vaker, maar ook veel te veel alcohol op steeds jongere leeftijd, een ontwikkeling die zich ook in Dalfsen voordoet. De gemeenteraad en het college hebben hier hun bezorgdheid over uitgesproken. In 2006 zijn we dan ook van start gegaan met een alcoholmatigingscampagne. Met het project 'Minder drank, meer scoren!' willen de 11 gemeenten van de politieregio IJsselland en de gemeente Hattern gezamenlijk het problematisch alcoholgebruik door jongeren aanpakken. Dus een gezamenlijke aanpak, met gezamenlijke doelstellingen op een uniforme wijze uitgevoerd, maar wel met ruimte voor lokale accenten. Het voorstel is om de lasten te dekken uit de reserve maatschappelijke dienstverlening.

WSW

In november 2007 is in de Raad de notitie "Verkenningen modernisering WSW" behandeld. Eén van de uitgangspunten was om de uitvoering Wet sociale werkvoorziening minder op afstand te positioneren. Hier wordt in 2008 een begin mee gemaakt door vooralsnog voor een periode van twee jaar een specifieke consultant sociale werkvoorziening aan te trekken. De kosten hiervoor worden geraamd op € 35.000 Euro. Daarnaast zullen investeringen moeten worden gedaan om meer mensen van de wachtlijst te kunnen plaatsen op een WSW-werkplek vanwege de lange wachttijd van gemiddeld vier jaar. Aangezien hier geen rijksvergoeding tegenover staat zullen hier eigen gemeentelijke financieringsbronnen voor moeten worden aangewend. De kosten worden geraamd op € 75.000. Dit betreft een structurele gemeentelijke bijdrage. Dekking van beide bedragen kan plaatsvinden uit de inleenvergoeding van Larcom.

Inleenvergoeding Larcom

In het kader van de reorganisatie en sanering van Larcom zijn diverse financiële afspraken gemaakt. Eén van de afspraken is dat de gemeenten een inleenvergoeding van Larcom ontvangen die afhankelijk is van het operationeel resultaat ("winst"). In 2007 betrof het een bescheiden bedrag van ca. € 5.200. In 2008 wordt een inleenvergoeding van € 128.000 aan Dalfsen verstrekt. Dit bedrag is niet meegenomen als ontvangst in de begroting 2008. Vanaf 2009 wordt jaarlijks een bedrag van € 100.000 als inleenvergoeding in de successievelijke begrotingen opgenomen.

Subsidie vluchtelingenwerk

In het kader van de zogeheten pardonregeling hebben circa 25.000 vreemdelingen een vergunning gekregen voor permanent verblijf in Nederland. In 2008 en 2009 dienen deze personen (en hun eventuele gezinsleden) te worden gehuisvest. Elke gemeente heeft een taakstelling opgelegd gekregen. Voor Dalfsen betreft het 16 personen in 2008. dit is een verdubbeling van het regulier aantal te huisvesten vluchtelingen. Om deze huisvesting en inburgering goed te begeleiden is inzet van de stichting Vluchtelingenwerk nodig. De benodigde middelen zijn € 23.500. We gaan verder uit van een rijksbijdrage van € 13.500. Voor de resterende dekking stellen wij voor om een beroep te doen op de reserve maatschappelijke dienstverlening (€ 10.000).

Programma 8 Volksgezondheid en milieu

Hoofdkenmerken

Het programma omvat de gemeentelijke activiteiten op het gebied van gezondheidszorg, afvalverwijdering en verwerking, riolering en waterzuivering en de begraafplaatsen. Bij de gezondheidszorg is er sprake van een regiefunctie voor de lokale overheid.

Voorgestelde budgetaanpassingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2008	2009	2010	2011	2012
Pro-actief klimaat- en duurzaamheidsbeleid	20,0	50,0	50,0	50,0	50,0
	-20,0	-50,0	-50,0	-50,0	-50,0
Uitbreiding riolering		11,3	11,3	11,3	11,3
		-11,3	-11,3	-11,3	-11,3

Pro-actief klimaat- en duurzaamheidsbeleid

"Dalfsen CO2 neutraal in 2015" is een door de gemeenteraad geformuleerd doel. De negatieve ontwikkeling van ons klimaat is daar de reden voor. De verwachting is, dat er onvoldoende budget is om structureel beleid uit te voeren. Het voorstel is om de lasten te dekken uit de reserve Milieu. Deze reserve is op basis van deze budgetten toereikend om tot 2015 het geformuleerde doel te helpen bereiken.

Uitbreiding riolering

Door realisatie van diverse uitbreidingen en voorzieningen zal in 2009 een extra budget nodig zijn voor het beheer en onderhoud. De lasten worden gedekt uit de reserve riolering.

Voorgestelde investeringen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Totaal	2009	2010	2011	2012	
Maatregelen uitvoering GRP	2.434,0	845,0	570,0	515,0	504,0	Bestaand
Uitvoering waterplan	785,0	215,0	190,0	190,0	190,0	Bestaand
Uitbreiding begraafvakken Welsum	65,0	65,0				Best./Nieuw
Diverse vervangingsinvesteringen	39,0	20,0	10,0		9,0	Bestaand

Maatregelen uitvoering GRP

15 mei 2007 is het nieuwe GRP 2007-2011 en Rioolbeheersplan 2007-2012 vastgesteld. In deze plannen zijn diverse vervangingen, renovaties, reparaties, onderzoeken en optimalisaties opgenomen. De maatregelen komen voort uit riolinspecties (kwaliteit), reguliere vervangingen (levensduur) en veranderende richtlijnen en wetgeving. De onderzoeken zijn met name nodig om te kunnen inspelen op veranderende omgevingsfactoren en te voldoen aan wet- en regelgeving (o.a. Kaderrichtlijn Water, Wet Milieubeheer en Waterbeleid 21^e eeuw).

Uitgangspunt is dat binnen de planperiode alle opgenomen maatregelen worden uitgevoerd. Jaarlijks wordt een planning van maatregelen opgesteld, die aansluit bij overige maatregelen (beheer en onderhoud, ruimtelijke ontwikkelingen, waterplan) van de gemeente en de urgentie van de betreffende maatregel. De kosten van de maatregelen worden gedekt door de inkomsten rioolrecht.

Gestreefd wordt naar gecombineerde werkzaamheden met o.a. de investering 'Wegen binnen de bebouwde kom'. Voor 25% van de vervangingen zijn kosten aan de verharding inbegrepen. De genoemde budgetten zijn gebaseerd op het vastgesteld GRP.

Uitbreiding begraafvakken begraafplaats Welsum

Het huidige begraafvak is in de loop van 2011 vol. Dit betekent dat dan het nieuwe begraafvak in gebruik moet worden genomen. In verband met zetting van de ondergrond en de beplanting is het wenselijk minimaal 2 jaar voorafgaande van het begraven een en ander gereed te hebben. Voorgesteld wordt voor 2009 de nodige werkzaamheden zoals aanleg asfalt insteek weg, grondbewerking en nieuwe aanplant hagen uit te laten voeren.

Programma 9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Hoofdkenmerken

De gemeente moet beschikken over een actueel ruimtelijk- en volkshuisvestingsbeleid (omgevingsbeleid) waarmee op een adequate manier kan worden ingespeeld op wettelijke kaders en maatschappelijke ontwikkelingen.

Het programma omvat de vaststelling van bestemmingsplannen, realisatie van bouwlocaties, het scheppen van voorwaarden voor het verbeteren van de kwaliteit van het woon-, werk-, en leefmilieu. Het in samenspel met de woningbouwverenigingen en marktpartijen ontwikkelen van de woningvoorraad in kwalitatieve- en kwantitatieve zin, die zoveel mogelijk aansluit bij de eigen woningbehoefte. Er op toezien dat de specifieke woningvoorraad beschikbaar blijft voor de doelgroep.

Voorgestelde investeringen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Totaal	2009	2010	2011	2012	
Uitvoeren landschapsbeleid	40,0	10,0	10,0	10,0	10	Bestaand
Uitvoeren beleid gebiedsgerichte ontwikkeling	0,0	180,0	80,0	80,0	80,0	Bestaand
Grondaankopen t.b.v. toekomstige uitbreidingsplannen	8.000,0	2.000,0	2.000,0	2.000,0	2.000,0	Bestaand
t.l.v. grondexploitatie	-8.000,0	-2.000,0	-2.000,0	-2.000,0	-2.000,0	Bestaand

Uitvoering landschapsbeleid

Voor een nadere toelichting zie hierna bij niet gehonoreerde investeringen.

Uitvoeren projecten gebiedsgerichte ontwikkeling

Voor een nadere toelichting zie hierna bij niet gehonoreerde investeringen.

Grondaankopen ten behoeve van toekomstige uitbreidingsplannen

In het kader van een actieve grondpolitiek en strategische verwerving van gronden wordt een nadere onderbouwing achterwege gelaten. Verantwoording vindt plaats binnen de grondexploitatie.

Niet gehonoreerde investeringen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Totaal	2009	2010	2011	2012	
Uitvoeren landschapsbeleid	30,0	10,0	20,0			Nieuw
Natuurontwikkeling en verbetering doorstroming Vecht	20,0	20,0				Nieuw
Uitvoeren projecten gebiedsgerichte ontwikkeling	510,0	126,0	186,0	99,0	99,0	Nieuw

Uitvoeren landschapsbeleid

De oude benaming voor het investeringsproject in het landschap was "stimuleren landschapontwikkeling". Nu een start is gemaakt met het Landschaps Ontwikkelings Plan (dit wordt in 2009 vastgesteld) zal een veel breder pakket aan acties worden opgestart in het landschap. Dat het tot op heden "bescheiden bedrag" van € 10.000 opgevaardeerd zal moeten worden is inherent aan het opstarten van een nieuw actief beleid. Het bedrag voor 2009 voor projecten voor aanleg erfbeplantingen zal ten opzichte van 2008 gelijk kunnen blijven, besluitvorming is eind 2009. Vanaf 2010 zal het verhoogde bedrag ook worden ingezet voor het verder ontwikkelen van de zogenaamde groene en blauwe diensten.

Een verhoogd bedrag is ook nodig om een aanvang te kunnen maken met een aantal acties die voortkomen uit het LOP. De bedragen hierna zullen worden bepaald op basis van de concrete voorstellen die vanuit het LOP naar voren komen.

Advies werkgroep: valt niet binnen de gestelde criteria. Bij niet gehonoreerd gaat het om aanvullende budgetten ten opzichte van de lopende meerjarenbegroting (zie bij gehonoreerd).

Natuurontwikkeling en verbetering doorstroming Vecht

Als vervolg op de ontwikkeling van het gebied Waterfront (waarvoor de ontwikkelcompetitie wordt gevolgd) is het wenselijk te bezien hoe het gebied ten zuiden van de Vecht kan worden ingericht (natuurontwikkeling). Hierbij wordt aansluiting gezocht bij het project Ruimte voor de Vecht. Wanneer het te verrichten onderzoek positief uitvalt, zullen daar uitvoeringsmaatregelen uit voortvloeien.

Advies werkgroep: valt niet binnen de gestelde criteria.

Uitvoeren projecten gebiedsgerichte ontwikkeling

Voor de periode 2007-2013 stellen de provincie en het Rijk de subsidies uit het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) beschikbaar. Dit is uitgewerkt in het provinciaal meerjaren programma (pMJP) en ook in een specifiek gebiedsprogramma Noordoost-Overijssel. Gebiedsgericht werken wordt in de periode 2007-2013 tevens gestimuleerd door de subsidie Leader.

Door bovenstaande subsidieregelingen worden ontwikkelingen in het landelijk gebied versneld, maar voor beide subsidieregelingen is cofinanciering van de gemeente noodzakelijk. Bij het pMJP zal dit voor gemeentelijke projecten tevens beschikbaar komen vanuit reguliere budgetten. Voor wat betreft aanvragen van particulieren, is op dit moment nog niet duidelijk welke plannen/projecten hieruit voortvloeien en op welke termijn. Het is echter van belang dat vanuit de gemeente snel kan worden ingespeeld op cofinanciering bij projecten, net zoals bij de vorige periode Leader+.

Advies werkgroep: valt niet binnen de gestelde criteria.

NOTITIE GROTE PROJECTEN (bijlage voorjaarsnota 2008)

Inleiding

Aan uw raad is toegezegd dat bij de voorjaarsnota 2008 ook een lijst met grote projecten zou worden toegevoegd, waarbij nut en noodzaak en een raming van de investeringen zou worden aangegeven. Om de werkzaamheden die daarvoor dienen plaats te vinden op tijd klaar te hebben, heeft u een bedrag van € 75.000 voor voorbereidingskosten beschikbaar gesteld.

In het afgelopen half jaar is op dit gebied veel werk verzet. Met vele participanten uit 'het veld' heeft vaak meerdere keren overleg plaatsgevonden. Zowel bij de verenigingen en instellingen, alsook intern in de organisatie is gebrainstormd, gerekend, heeft onderzoek plaatsgevonden en zijn conclusies getrokken. Het beeld van de wensen en mogelijkheden is daarmee een stuk scherper geworden dan eind 2007. Voor een aantal projecten kan binnenkort het groene licht worden gegeven.

We hebben de werkzaamheden niet volledig af kunnen ronden. De belangrijkste reden is dat de inventarisatie van noodzakelijke investeringen en wensen van betrokken stichtingen en verenigingen, meer tijd vergen dan voorzien. De processen van onderzoek, capaciteitsberekeningen, wensformuleringen, investeringsberekeningen, etc. vragen tijd, zowel van de verenigingen als van de gemeente. Ook hebben de instellingen niet in alle gevallen al een duidelijk beeld van eisen en wensen. Een bijkomend knelpunt is, dat we (nog) niet kunnen beschikken over betrouwbare demografische gegevens die nodig zijn om - met name op het gebied van sportaccommodaties - de toekomstige groei van ledenaantallen te bepalen. Die gegevens bepalen deels op hun beurt weer welke voorzieningen nodig zijn en wat de gevolgen voor de te investeren bedragen zijn.

Het bleek in de praktijk ook niet altijd efficiënt om externe capaciteit in te huren. Extra menskracht bevordert niet in alle gevallen het tempo van uitvoering. We zijn daar spaarzaam mee omgegaan, mede vanuit de veronderstelling dat we in een latere fase van onderzoek de extra capaciteit gerichter kunnen inzetten. Van het beschikbare budget van € 75.000 is tot nog toe € 25.000 gebruikt. Het resterende bedrag zal worden ingezet om in een later stadium een nauwkeuriger beeld te kunnen schetsen van de investeringen. Door ervaring wijs geworden moeten we op voorhand echter aangeven, dat ook dan nog niet alle projecten volledig zullen zijn uitgewerkt.

Ons college is van mening dat het niet verstandig is om nu al voor alle projecten concrete bedragen in de notitie te noemen. Op de eerste plaats zijn nog lang niet alle investeringsbedragen bekend en is het nog maar de vraag of binnen de beschikbare budgetten uiteindelijk alle wensen kunnen worden gerealiseerd. Op de tweede plaats weten wij uit ervaring dat wanneer er bedragen worden genoemd, deze hun eigen leven gaan leiden. Mochten die bedragen na de nadere uitwerking neerwaarts moeten worden bijgesteld, dan zal dat bij veel partijen tot frustraties en onvrede leiden.

In deze notitie zullen eerst enkele criteria worden genoemd voor de beoordeling van projecten. Specifiek voor accommodatieprojecten zullen hier enkele inhoudelijke en financiële kaders aan worden toegevoegd.

We hebben er niet voor gekozen om alle projecten (of onderdelen daarvan) langs de lat met criteria te leggen en er punten aan toe te kennen. We verwachten niet dat zo'n mathematische benadering meer op zal leveren dan het 'op de hand wegen' van de projecten.

Vervolgens lopen we alle projecten langs, onderverdeeld in de categorieën infrastructurele werken, onderwijs, en multifunctionele accommodaties op het gebied van sport en welzijn. Per categorie zal het totaalbudget worden genoemd. De financiële vertaling, waaronder de dekking, vindt elders in de voorjaarsnota plaats.

Criteria voor investeringen in grote projecten

Wanneer alle totaalbudgetten per categorie door de raad beschikbaar worden gesteld, en de wensen vanuit de raad en de verenigingen/instellingen daarbinnen te realiseren zijn, dan zijn selectiecriteria overbodig. Wij voorzien echter dat dit niet het geval zal zijn. Om uiteindelijk een keuze te kunnen maken zijn criteria nodig op basis waarvan de selectie plaatsvindt. We noemen de volgende.

1. Reeds genomen besluiten.

Over een aantal projecten heeft al besluitvorming plaatsgevonden, of is door de gemeenteraad een hoge prioriteit aangegeven. Afweging ten opzichte van andere projecten heeft dan nauwelijks zin meer. Te denken valt aan de fietspaden waarvoor al grondverwerving heeft plaatsgevonden; de verkeersafwikkeling op de N348 waarvoor medefinanciering van de gemeente wordt vereist; en de accommodatieprojecten Middengebied en De Schakel in Nieuwleusen. Het college gaat ervan uit dat de geraamde investeringen voor deze projecten zondermeer beschikbaar moeten komen. Een afweging van nut, noodzaak en investeringen, dient bij die projecten geen doel meer. Mocht de raad daar anders over denken, dan zullen deze projecten alsnog bij de afweging en prioriteitstelling worden betrokken.

2. Wettelijke taak.

Hoewel alle projecten wel op een of ander manier een wettelijke basis hebben, zijn er ook investeringen te benoemen die min of meer rechtstreeks voortvloeien uit een wettelijke taak. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan onderwijshuisvesting. Investeringen zijn te herleiden uit de betreffende verordening en het Integraal Huisvestingsplan (IHP).

3. Groot onderhoud om bestaande voorzieningen in stand te houden.

Een aantal voorzieningen kan alleen voortbestaan wanneer wordt geïnvesteerd in groot onderhoud. Budgetten die zijn opgenomen in meerjarenonderhoudsplannen zijn niet altijd toereikend; zeker niet wanneer er sprake is van groot onderhoud dat het karakter heeft van renovatie.

4. Uitbreiding van voorzieningen vanwege toename van gebruik.

Door toename van gebruik kan de capaciteit van voorzieningen op een bepaald moment tekort schieten. Dat hoeft niet in alle gevallen direct tot uitbreiding te leiden. Beleidsinhoudelijke afwegingen kunnen ook een wachtlijst voor het gebruik van voorzieningen met zich meebrengen. Per activiteit zal moeten worden aangegeven of dit acceptabel is.

5. Uitbreiding van voorzieningen voortvloeiend uit gemeentelijke beleidsprioriteiten.

Daarbij zullen die projecten prioriteit moeten krijgen die aansluiten bij het collegeprogramma en andere beleidsnota's (voor zover die betrekking hebben op de projecten).

In het collegeprogramma is aangegeven dat de ambities van het college specifiek zijn gericht op:

- de gevolgen van de vergrijzing;
- het jongerenbeleid;
- de aandacht voor minder draagkrachtigen en sociaal zwakkeren;
- de zorg in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo);
- een gunstig ondernemersklimaat bewerkstelligen.

Bij de programma's worden nog de volgende specifieke ambities genoemd:

- aansluitingen op de N348 in Lemelerveld (progr. 3);
- de recreatieve functie van het fietspadennet versterken (progr. 3);
- het behoud en het versterken van het onderwijs in de gemeente (progr. 5)
- streven naar uitbreiding van het voortgezet onderwijs, zonder dat dit ten koste gaat van het VO in Nieuwleusen (progr. 5);
- bevorderen van een bibliotheekvoorziening in elke kern (progr. 6);
- actief stimuleren van deelname aan sport en daarvoor randvoorwaarden opstellen (progr. 6);
- het realiseren van goede en betaalbare voorzieningen voor de jeugd (progr. 6);
- ondersteunen van het particulier initiatief om de voorzieningen in de kernen in stand te houden of nieuwe passende voorzieningen te ontwikkelen (progr. 9);
- een visie presenteren over het Middengebied Nieuwleusen (progr. 9).

Daarnaast zijn er veel andere nota's verschenen waarin prioriteiten zijn benoemd. Samengevat kunnen die worden gekenschetst als: (verkeers)veiligheid, duurzaamheid, leefbaarheid van de kernen, gezondheids- en bewegingsbevordering, specifieke aandacht voor de jeugd en voor ouderen(zorg) en vrijwilligerswerk.

6. Uitbreiding van voorzieningen en/of nieuwe voorzieningen die voortkomen uit wensen van stichtingen en verenigingen.

Bij instellingen leven ideeën voor voorzieningen die weliswaar niet het predicaat 'noodzakelijk' krijgen, maar meer als een 'wens' moeten worden gezien. Het kan gaan om kwaliteitsverbetering van voorzieningen (bijvoorbeeld verbeteren van kleedkamers die in principe nog voldoende), of om nieuwe voorzieningen.

7. Alle kernen dienen aan bod te komen.

De beschikbare budgetten zijn voor een groot deel afkomstig uit de Wavingelden. Het zijn extra middelen die aan de gehele gemeenschap ten goede moeten komen. Het college vindt dat iedere kern hiervan moet profiteren. Dat betekent echter niet dat de verdeling van middelen naar evenredigheid van inwoneraantallen moet plaatsvinden. Immers, het bestaande voorzieningen-niveau in de huidige situatie kan sterk verschillen; de omvang van de kernen brengt met zich mee dat niet alle voorzieningen in iedere kern te realiseren zijn; en er zijn kernen waar de laatste jaren al flink is geïnvesteerd in voorzieningen (zoals bijvoorbeeld het Kulturhus in Lemelerveld).

Niet alle projecten zijn op basis van deze criteria 'met een schaarstje te knippen' en in te delen in een categorie *noodzakelijk* of een categorie *wenselijk*. Het bepalen van nut en noodzaak blijft voor een deel een kwestie van 'het op de hand wegen' van projecten of onderdelen van projecten. Dat zal in het vervolg van deze notitie ook gebeuren.

Uit het vervolg zal ook duidelijk worden dat nog niet alle investeringsbedragen bekend zijn. Alleen de totaalbedragen zijn 'hard' (indien de raad met de dekkingsvoorstellen uit de voorjaarsnota akkoord gaat). Dit betekent dat veelal nog geen uitspraak gedaan kan worden over de realiseerbaarheid van (onderdelen van) projecten. Dat kan pas wanneer het totaalbeeld in de loop van de tijd duidelijk wordt.

Zelfs wanneer het totaalbudget voor de grote projecten niet toereikend zal blijken te zijn, heeft dit niet zondermeer tot gevolg dat er een streep door de gewenste voorziening gaat. Er zijn ook nog andere budgetten die eventueel kunnen worden aangesproken. Zo zijn er bijvoorbeeld nog de subsidieregeling voor accommodaties (€ 75.000 per jaar), de reserve maatschappelijke dienstverlening en een deel van de tweede tranche van de Wavin-gelden die - zeker voor de langere termijn - kan worden ingezet (na het beslag dat daarop al is gelegd resteert nog een bedrag van € 1,8 mln). Om naar de toekomst toe niet alles op slot te zetten, vindt het college dat terughoudend moet worden omgegaan met een beroep op deze middelen.

Aanvullende kaders voor accommodatieprojecten

In aanvulling op de genoemde criteria, zullen accommodatieprojecten ook worden beoordeeld op basis van enkele specifieke inhoudelijke en financiële kaders. Ook zal daarbij rekening worden gehouden met de mogelijkheid van (met name provinciale) subsidies.

Inhoudelijke beoordeling

In alle kernen spelen plannen voor (multifunctionele) voorzieningen voor sport en welzijn. De insteek van de plannen is:

- het oplossen van accommodatieproblemen waarbij rekening wordt gehouden met een groei van het aantal leden, deelnemers en dergelijke;
- multifunctioneel en optimaal gebruik;
- draagvlak voor de plannen bij de gebruikers;
- het stimuleren van samenwerking tussen de verschillende instellingen en verenigingen;
- de benodigde ruimten worden gebaseerd op de algemeen aanvaardbare normen zoals bijvoorbeeld voor sport de normen van NOC/NSF;
- het gaat om voorzieningen voor de langere termijn;
- behoud van voorzieningen.

Financiële kaders

1. Toepassen 75 % / 25% regeling. Voor de betreffende accommodatieprojecten stellen wij voor om deze regeling toe te passen. Dit betekent dat door de gemeente een subsidie wordt verleend van 75% van de door de gemeente goedgekeurde investeringskosten. Het loslaten van dit kader betekent dat er per saldo minder voorzieningen kunnen worden gerealiseerd.
2. Terugvordering BTW op investerings- en exploitatiekosten. Voor zover het mogelijk is om de BTW op de investerings- en exploitatiekosten terug te vorderen, wordt op voorhand een verdeelsleutel afgesproken. Van het netto-voordeel komt 50% ten gunste van de verenigingen en instellingen en 50% ten gunste van de gemeente.
3. De resterende investeringskosten worden in gezamenlijkheid bijeengebracht door de betreffende verenigingen/instellingen. Hiervoor worden de volgende mogelijkheden genoemd: subsidies van de provincie en/of het rijk, (renteloze) geldleningen, 50% van het netto-voordeel op de teruggave van de BTW op de investeringskosten, zelfwerkzaamheid, sponsoring, acties en een verhoging van de huur.

Op initiatief van de verenigingen en instellingen zullen de verschillende mogelijkheden in de komende tijd verder op haalbaarheid onderzocht worden. Vanuit de gemeente zal dit ondersteund worden door middel van personele inzet en kennis.

4. Indien uit nader onderzoek blijkt dat er Europese subsidiemogelijkheden zijn, dan vindt nader overleg plaats over de verdeelsleutel van de bijdrage door de gemeente en de bijdrage van de verenigingen/instellingen. Uitgangspunt hierbij is dat de eigen bijdrage van de verenigingen/instellingen minder moet zijn dan in geval er geen Europese subsidie beschikbaar komt. Indien het totaal aan verkregen overheidsgeld (Europa, rijksoverheid inclusief belastingdienst, provincie en gemeente) het totaal aan investeringsbedrag overschrijdt, dan wordt het meerdere in mindering gebracht op de gemeentelijke bijdrage.

Provinciale subsidie

In verband met het bovenstaande zijn de verschillende projecten bij de provincie aangemeld in het kader van de subsidieregeling voor multifunctionele accommodaties (mfa), als onderdeel van het provinciaal meerjarenprogramma. Voor de toekenning van de subsidie is het onder meer van belang dat het project financieel haalbaar is en er een permanente samenwerking ontstaat tussen minimaal drie partijen op het gebied van bijvoorbeeld onderwijs, sport, cultuur, welzijn en/of buitenschoolse opvang. Als eerste stap moet een haalbaarheidsonderzoek verricht worden. Mits de verdere uitwerking van de plannen voldoet aan de subsidievoorwaarden is vanuit de provincie een bedrag van maximaal € 150.000 beschikbaar. Dit bedrag is als volgt opgebouwd: subsidie voor een haalbaarheidsonderzoek: 50% tot een maximum van € 25.000; subsidie voor het opzetten van samenwerking: 50% tot een maximum van € 25.000; en subsidie voor de investeringskosten: maximaal € 100.000. Op basis van de financiële afspraken komt de provinciale subsidie ten gunste van de betreffende verenigingen/instellingen.

De projecten nader bekeken

INFRASTRUCTURELE WERKEN

In totaal een investering van netto € 4.750.000. Het college stelt voor om deze investeringen te activeren en de kapitaallasten jaarlijks ten laste van de exploitatie te brengen.

Fietspaden

Het betreft de fietspaden aan de Dommelerdijk en de Jagtclusterallee. Er wordt rekening gehouden met een netto-investering van € 1.750.000.

Voor de jaarlijkse exploitatielasten van de beide fietspaden (onderhoud en gladheidbestrijding) moet rekening gehouden worden met een totaal bedrag van € 13.300.

Voor deze fietspaden geldt dat er eigenlijk al besluitvorming heeft plaatsgevonden. De noodzakelijke grondaankopen hebben grotendeels plaatsgevonden. Volledigheidshalve kan nog worden toegevoegd dat dit punt gedeeltelijk aansluit bij het collegeprogramma voor wat betreft de recreatieve fietspaden.

VOORSTEL: de bedragen en de dekking over te nemen.

Verkeersverbindingen Lemelerveld

Het betreft hier de oplossing voor de verkeersproblemen op de N348 bij Lemelerveld. Verwacht wordt dat de provincie het grootste deel van de kosten zal betalen en dat de gemeente een bedrag van € 2 mln. netto bijdraagt. Daarbovenop is nog een bedrag van € 1 mln. nodig voor het onderliggende wegennet. De extra onderhoudskosten bedragen € 3.000 per jaar met ingang van 2011.

De oplossing van de knelpunten op de N348 is in het collegeprogramma als prioriteit benoemd. Ook na die tijd is bij besprekingen in de raad gebleken dat deze prioriteit onverminderd hoog is.

VOORSTEL: de bedragen en de dekking over te nemen.

ONDERWIJS

Voortgezet onderwijs in de kern van Dalfsen

Voor de stand van zaken verwijzen wij u kortheidshalve naar de rapportage voor de raadscommissie van mei 2008. In financiële zin hanteren wij als vertrekpunt dat een eventuele komst van het voortgezet onderwijs in de kern Dalfsen budgettair neutraal moet verlopen. Dit betekent dat de jaarlijkse lasten uit de investeringskosten (rente en afschrijving) gecompenseerd moeten worden door de vergoeding per leerling die via de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds ontvangen wordt. Deze vergoeding bedraagt € 607 per leerling. Uitgaande van een school voor 200 leerlingen betekent dit een bedrag aan jaarlasten van € 121.000.

Het streven naar uitbreiding van het voortgezet onderwijs is opgenomen in het collegeprogramma en kan dus aangemerkt worden als een prioriteit. Gelet op de benodigde investeringen en de gemeentelijke bijdrage die ons via de initiatiefgroep voor het Juniorcollege bereiken, wordt de haalbaarheid betwijfeld.

VOORSTEL: gelet op de hoogte en de onzekerheid over de thans bekende bedragen stellen we voor om de bijdrage vooralsnog te beperken tot de extra rijksmiddelen die we via de algemene uitkering krijgen. Wanneer de raad bij toekomstige besluitvorming toch nog uit eigen middelen wil bijdragen zal hiervoor aanvullende dekking moeten worden gezocht.

Nieuw schoolgebouw fusieschool De Schakel/Het Kleine Veer

De plannen hiervoor zijn gekoppeld aan de plannen voor het Juniorcollege. De besluitvorming hierover is weer gekoppeld aan de discussie over het voortgezet onderwijs. Het betreft een fusie tussen de basisscholen De Schakel en Het Kleine Veer, waardoor een nieuwe tien-klassige school ontstaat.

De gemeente heeft een wettelijke verplichting op het gebied van onderwijshuisvesting. Het lokale beleid is vastgelegd in een verordening. Daarnaast kan worden gewezen op de wat algemene opmerking uit het collegeprogramma dat de gemeente zich wil inzetten voor het behoud en het versterken van het onderwijs in de gemeente. In dat kader willen wij dan ook meewerken aan de fusieschool, zij het niet ten laste van de post grote projecten (hetgeen een precedentwerking zou kunnen krijgen), maar met andere middelen die voor het project vrijkomen.

Op basis van de normvergoeding (prijsspeil 2008) bedraagt de normvergoeding voor een tien-klassig schoolgebouw inclusief de sloopkosten voor het huidige gebouw ruim € 2 mln. Daarnaast is het nodig om tijdelijke huisvesting te realiseren voor een aantal groepen. Vanuit toekomstig groot onderhoud (periode 2008- 2017) is een bedrag beschikbaar voor beide scholen van € 915.500. Daarnaast is nog een bedrag beschikbaar van ongeveer € 60.000 voor onderwijskundige aanpassingen voor de beide schoolgebouwen. Wij zijn bereid om het bedrag voor groot onderhoud vervroegd beschikbaar te

stellen. Dit betekent dat er een bedrag beschikbaar is van afgerond € 1 mln. In aanvulling op het bedrag van € 1 mln. zijn wij, bij wijze van uitzondering, verder bereid om een vast bedrag van € 500.000 beschikbaar te stellen uit de reserves. Dit bedrag is gebaseerd op de te verwachten netto-opbrengsten van de vrijkomende locatie Het Kleine Veer. Voor de resterende investeringskosten van € 500.000 zal het schoolbestuur zorg moeten dragen. De kosten van tijdelijke huisvesting komen voor rekening van de gemeente.

VOORSTEL: Medewerking te verlenen aan de fusieschool door diverse budgetten en opbrengsten samen te voegen en beschikbaar te stellen. Het college wil vooralsnog voor het voortgezet onderwijs in de kern Dalfsen de extra inkomsten via de algemene uitkering inzetten (budgettair neutraal). Voor de fusieschool De Schakel/Het Kleine Veer wordt een bedrag van € 1,5 mln. beschikbaar gesteld (namelijk de bedragen voor toekomstig groot onderhoud die nu nog buiten de meerjarenbegroting vallen, de gelden voor onderwijsvernieuwing en € 500.000 vanwege de vrijkomende locatie van het Kleine Veer). Wij stellen voor om de bedragen voor groot onderhoud te activeren en de kapitaallasten jaarlijks ten laste van de exploitatie te brengen. De vaste bijdrage van € 500.000 wordt ten laste gebracht van de reserves (algemeen of grondbedrijf). Deze investeringen worden dus niet ten laste gebracht van de post grote projecten.

ACCOMMODATIEPROJECTEN SPORT EN WELZIJN

In totaal willen we in deze projecten een netto bijdrage van afgerond € 10,4 mln. investeren (het bruto bedrag ligt op circa € 14,4 mln.). Daarbij moet worden opgemerkt, dat alleen al voor het Middengebied en sporthal De Schakel een netto bedrag nodig is van meer dan € 3 mln. Voor de overige projecten is dan nog een bedrag van circa € 7 mln. beschikbaar. De extra exploitatielasten (exclusief kapitaallasten) ramen we op € 70.000 per jaar.

Privatisering/meer multifunctioneel maken van sporthal De Schakel

De plannen voor de privatisering en de renovatie/meer multifunctioneel maken zijn aan de orde geweest in de raadsvergadering op 21 april 2008. Korthedshalve verwijzen wij u naar het betreffende voorstel.

Investering in de sporthal is met het oog op de staat van het gebouw noodzakelijk. Door het meer multifunctioneel maken van het gebouw wordt het een nog belangrijkere voorziening in de kern Nieuwleusen en zal het gebouw beslist een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de kern. Beide redenen vinden wij voldoende overtuigend om een investering vanuit de pot voor grote projecten te doen. Dit uiteraard onder voorwaarde van de bijdrage van de gebruikers, zoals eerder genoemd bij de kaders.

De totale bruto investeringskosten voor het meer multifunctioneel maken van de sporthal ramen wij op afgerond € 1.380.000. De netto investeringskosten worden geraamd op afgerond € 850.000. Het project brengt verder geen extra exploitatielasten met zich mee.

De uitvoering van de werkzaamheden staan gepland voor 2009/2010.

VOORSTEL: De investeringen in Sporthal De Schakel ten laste te brengen van de post grote projecten.

Project Sportontwikkeling Middengebied Nieuwleusen

De plannen zijn aan de orde geweest in de raadsvergadering van mei 2008. Korthedshalve verwijzen wij u naar het betreffende voorstel.

Het Middengebied Nieuwleusen staat expliciet genoemd in het collegeprogramma en levert een belangrijke bijdrage in het oplossen van diverse knelpunten. Daarnaast draagt het bij aan de realisering van een aantal van de beleidsdoelstellingen die bij de criteria zijn genoemd.

De totale bruto investeringskosten voor het project ramen wij op afgerond € 4 mln. De netto investeringskosten worden geraamd op € 3,25 mln. De extra exploitatielasten (met uitzondering van de kapitaallasten) worden geraamd op € 25.000 per jaar.

We verwachten dat in 2009/2010 de werkzaamheden uitgevoerd zullen worden.

VOORSTEL: De investeringen in het Middengebied voor € 1 mln. ten laste te brengen van het grondbedrijf en het restant van € 2,25 mln. ten laste van post grote projecten.

Wiekelaar Oudleusen

In Oudleusen is in 2006/2007 het Dorpsontwikkelingsplan opgesteld. Dit plan, gebaseerd op de inbreng van de inwoners van Oudleusen, hebben wij in april 2007 in ontvangst genomen. Als vervolg op het plan is vervolgens, onder de werknaam SWIEB, een onderzoek gestart om De Wiekelaar meer multifunctioneel maken. Het plan is om de bibliotheek en het peuterspeelzaalwerk onder te brengen in De Wiekelaar en daarnaast een verbinding te maken met de school zodat de school ook gebruik kan maken van een aantal ruimten. Om deze partijen onder te brengen in De Wiekelaar is het nodig om het gebouw uit te breiden. Naast genoemde partijen wordt nog onderzocht in hoeverre het wenselijk en haalbaar is om de kinderopvang/buitenschoolse opvang en de jeugdsoos in de nieuwe accommodatie onder te brengen. De plannen liggen op dit moment op de tekentafel. We verwachten de plannen met een financiële onderbouwing in de loop van dit jaar aan u te kunnen voorleggen.

De plannen dragen bij in de leefbaarheid van het dorp en het behouden en versterken van het voorzieningenniveau, waaronder de bibliotheek. Voor het peuterspeelzaalwerk moet in ieder geval nieuwe huisvesting gevonden worden, omdat de huur van de huidige huisvesting door de verhuurder is opgezegd.

Het project zal samen met de andere nog te ontwikkelen projecten moeten passen binnen de genoemde € 7 mln.

Planning: voorbereiding 2008/2009, uitvoering: 2009/2010.

VOORSTEL: De plannen samen met de gebruikers verder uit te werken en de investeringen ten laste te brengen van de post grote projecten.

Kulturhus Hoonhorst

In Hoonhorst is eind 2007 en begin 2008 gewerkt aan het dorpsplan-plus (stappenplan om te komen tot een dorpsagenda gericht op uitvoering). Op basis van deze aanpak is in het begin van dit jaar een dorpsagenda opgesteld. Op de dorpsagenda staan de wensen van de inwoners van Hoonhorst. Hoog op de agenda staan sport- en culturele voorzieningen, zoals een multifunctionele sporthal, het behoud van de molen en de invulling van het molenterrein. Ook voldoende woningen voor starters en senioren wordt genoemd in de dorpsagenda.

Als vervolgstap in het traject van het dorpsplan-plus wordt in juni 2008 een convenant afgesloten tussen de gemeente en het dorp. In het convenant worden afspraken gemaakt welke zaken de gemeente belangrijk vindt en wanneer en op welke wijze de plannen worden uitgevoerd. Voor wat betreft de wens voor een multifunctionele voorziening voor sport en welzijn, stellen wij voor om hiervoor een concreet haalbaarheidsonderzoek uit te voeren. Daarbij wordt in eerste instantie ingezoomd op de daadwerkelijke behoefte en de mogelijkheden van samenwerking. Vervolgens worden de benodigde vierkante meters, het soort gebouw en de locatie in beeld gebracht. Op basis hiervan kan een eerste berekening gemaakt worden van de investerings- en exploitatiekosten.

Een aantal accommodaties in Hoonhorst is verouderd. Hier zal op termijn grootschalig onderhoud nodig zijn. Daarnaast is het college ervan overtuigd dat een soort Kulturhus een belangrijke bijdrage zal leveren aan de leefbaarheid van het dorp.

Het project zal samen met de andere nog te ontwikkelen projecten moeten passen binnen de genoemde € 7 mln.

Planning: start haalbaarheidsonderzoek: najaar 2008.

VOORSTEL: De plannen samen met de gebruikers verder uit te werken en de investeringen ten laste te brengen van de post grote projecten.

Sportvoorzieningen Lemelerveld

In 2005 is vanuit Lemelerveld het ambitieuze visieplan Heidepark gepresenteerd. In het visieplan wordt een impuls gegeven aan sport en recreatieve voorzieningen. Doordat de plannen in Nieuwleusen voorrang hebben gekregen, zijn de plannen in Lemelerveld een tijd niet aan bod gekomen. Voor wat betreft de sportvoorzieningen zijn echter vanaf eind 2007 de gesprekken weer opgestart.

De plannen voor de sportvoorzieningen in Lemelerveld gaan uit van:

- De aanbouw van een sportzaal bij sporthal Heidepark. In deze opzet kan het huidige gemeentelijke gymnastieklokaal aan de Prinses Margrietstraat gesloopt worden.
- De wens van de voetbal- en de handbalvereniging voor de aanleg van twee kunstgrasvelden voor de voetbal en een kunstgrasveld voor de handbal. Bij uitbreiding van de sporthal zal de handbalvereniging moeten verhuizen. Hiervoor is een kunstgrasveld in gedachte op de huidige oefenruimte van de voetbal. Het verzoek van de voetbal is ingegeven om de te verwachten groei van het aantal leden op te vangen, de trainingsfaciliteiten te verbeteren en de velden open te stellen voor medegebruik. In dit plaatje wordt een gedeelte van het sportpark (strook grond langs de Nieuwstraat) vrijgespeeld voor woningbouw.
- Een onderzoek naar de haalbaarheid van een overdekt zwembad. De werkgroep die hiervoor vanuit Lemelerveld is ingesteld, is hiermee volop aan de slag.

Een deel van de plannen beoordelen wij als noodzakelijk, omdat daarmee capaciteitsproblemen bij de sport worden aangepakt en een verouderde accommodatie wordt vervangen; een ander deel zien wij als een wensgedachte waar we wel aan mee willen werken, maar waarin we niet vanuit de post grote projecten willen investeren.

Wij willen de sportvoorzieningen in Lemelerveld een extra impuls geven en de verenigingen de mogelijkheden bieden om de faciliteiten te verbeteren en de te verwachten groei te kunnen opvangen. Voor de verdere uitwerking van de plannen stellen wij de volgende kaders voor.

1. Akkoord met de aanbouw van een sportzaal bij sportpark Heidepark, onder de voorwaarde dat de sportzaal in eigendom en exploitatie en beheer komt bij de stichting Sportbelangen Lemelerveld. De aanbouw dient als vervanging van het huidige gymnastieklokaal aan de Prinses Margrietstraat. Met deze plannen worden de binnensportvoorzieningen gecentraliseerd op het sportpark, kan een betere invulling gegeven worden aan de inbreidingslocatie aan de Prinses Margrietstraat en wordt de exploitatie en beheer van de accommodatie op afstand gezet.
2. Om de trainingsfaciliteiten te verbeteren en de te verwachten groei op te vangen stellen wij voor om één kunstgrasveld aan te leggen voor de voetbal, onder de voorwaarde dat het veld voor medegebruik wordt opengesteld. Bij de uitwerking van dit voorstel zal onderzocht worden of een gedeelte van het sportpark (strook langs de Nieuwstraat) vrijgespeeld kan worden voor woningbouw. Het restant van het terrein langs de Nieuwstraat wordt dan heringericht voor een wedstrijdveld en een trainingsveld. Daarmee heeft de vereniging voor de komende jaren voldoende capaciteit. De noodzaak voor een tweede kunstgrasveld is in onze ogen niet aanwezig.
3. Omdat de uitbreiding van de sporthal gepland is op het huidige verharde handbalveld, zal voor de handbal een nieuwe plek gevonden moeten worden op het sportpark.
4. Met betrekking tot de plannen voor het overdekt zwembad hebben wij de werkgroep reeds in 2007 aangegeven dat wij alleen de ondergrond tegen een gesubsidieerde prijs beschikbaar willen stellen, maar voor het overige geen subsidie verlenen in de investerings- en exploitatiekosten. Het betreft hier in onze ogen geen noodzakelijke voorziening, zeker niet gelet op de aanwezigheid van overdekte zwembaden in de regio.

Tot nog toe beschikken we alleen over zeer globale ramingen van de investeringen in Lemelerveld. Bij de verdere uitwerking van de plannen zullen de kosten duidelijk moeten worden. Ook hier geldt dat de

gebruikers zelf zullen moeten bijdragen. Het project zal samen met de andere nog te ontwikkelen projecten moeten passen binnen de genoemde € 7 mln.

Planning: voorbereiding 2008/2009, uitvoering: 2009/2010.

VOORSTEL: In te stemmen met de kaders voor de sportontwikkeling in Lemelerveld.

Natuurbad Heidepark

De plannen voor een samenwerkingsverband tussen Natuurbad Heidepark en camping Heidepark maken geen onderdeel uit van het visieplan. De plannen hiervoor zijn opgezet vanuit een win/win situatie voor natuurbad, camping en gemeente. Door meer recreatie en toeristische mogelijkheden te realiseren rondom het natuurbad kan er vanuit de private recreatie en toerisme sector een financiële impuls gegeven worden aan het natuurbad. Hierdoor kunnen de noodzakelijke investeringen aan de gebouwen (geraamd op € 80.000 (prijsniveau 2004) gefinancierd worden en de exploitatie van het natuurbad rond gemaakt worden. Dit betekent dat de gemeentelijke subsidie beëindigd kan worden.

Bij de verder uitwerking van de plannen is gebleken dat in verband met milieuwetgeving de plannen bijgesteld moeten worden. Van belang daarbij zijn onder meer het afstandscriterium ten opzichte van het nabij gelegen agrarisch bedrijf en de nabij gelegen aardgastransportleiding. Door de werkvoorraad zijn wij er nog niet aan toegekomen om de effecten van de milieuwetgeving goed in beeld te brengen. Om de continuïteit van het natuurbad niet in gevaar brengen stellen wij voor om de gemeentelijke subsidie van ruim € 13.000 voor een periode van drie jaar te continueren, vanaf 2009. Deze subsidie zal in de begroting 2009 worden verwerkt.

Het college beschouwt het zwembad als een belangrijke voorziening voor Lemelerveld. Wanneer de samenwerking met camping Heidepark onverhoopt geen doorgang vindt, zijn wij bereid om te investeren in het zwembad. Voorlopig wordt nog uitgegaan van samenwerking met de camping en wordt er geen investering ten laste gebracht van de post grote projecten.

Planning: voorbereiding 2008/2009, uitvoering: 2010 en verder.

VOORSTEL: Natuurbad Heidepark vooralsnog niet mee te nemen bij de grote projecten, maar de jaarlijkse subsidie voorlopig te continueren.

Behoeft binnensportaccommodaties Dalfsen en toekomst De Trefkoele

Wij verwachten dat wij na de zomervakantie het (concept-)rapport over de binnensportaccommodaties kunnen voorleggen. Uit een tussenstand van het onderzoek blijkt dat er in theorie voldoende zaalruimte is voor de binnensport. De praktijk is echter weerbarstiger. Met name tijdens het hoogseizoen is er een gebrek aan zaalruimte tijdens de zogenaamde prime-time uren. De meeste verenigingen verwachten een groei van het aantal leden. Indien de groei daadwerkelijk gerealiseerd wordt, dan nemen de knelpunten nog verder toe.

Bij het aanbieden van de rapportage zullen wij u een aantal varianten voorleggen, variërend van de nul-optie (handhaven huidige situatie) tot de meest gunstige oplossing voor de sport (een extra sporthal). De verschillende varianten zullen voorzien worden van een prijskaartje.

Naast sport biedt De Trefkoele ook onderdak voor de sociaal-culturele voorzieningen. Om dit onderdeel meer vorm te geven zijn er eerste gesprekken gestart met onder andere de naast gelegen bibliotheek, de kinderopvang, de buitenschoolse opvang en de scholen. De plannen verkeren in een stadium van brainstormen. Na de zomervakantie zullen wij een voortgangsrapportage aan u voorleggen. Daarin zal ook aandacht worden besteed aan de jeugdsoos.

In de voortgangsrapportage zullen wij ook ingaan op de verschillende opties, waaronder het kostenplaatje van renovatie van het huidige gebouw.

De aanpak van de Trefkoele kan vanuit het oogpunt van groot onderhoud en mogelijke capaciteitsproblemen worden gezien als noodzakelijk. De combinatie met sociaal-culturele voorzieningen krijgen het predicaat wenselijk. Gelet op de eerste bedragen, die zijn genoemd voor aanpassingen aan de Trefkoele, moeten wij constateren dat de post grote projecten hiervoor niet

voldoende ruimte biedt. Er zal dus sprake moeten zijn van óf extra dekkingsmiddelen, óf beperking van de aanpassingen van de Trefkoele.

Planning: voorbereiding 2008/2009, uitvoering: 2010 en verder.

VOORSTEL: De rapportage over binnensportaccommodaties af te wachten en te zijner tijd een besluit te nemen over de mate van aanpassing van de Trefkoele.

Sportpark Gerner Dalfsen

De hockeyvereniging voorziet een verdere groei van het aantal leden. Wanneer dat werkelijk het geval is zal er mogelijk een extra (kunstgras)veld moeten komen. Ook de beide voetbalverenigingen verwachten dat het aantal leden verder zal stijgen. Om de ruimteproblemen op te lossen en de trainingsfaciliteiten te verbeteren hebben de voetbalverenigingen de wens neergelegd om de accommodatie aan te passen. Daarbij wordt gedacht aan het verplaatsen van het hoofdveld, een nieuwe tribune met kleedkamers en twee kunstgrasvelden. Vanuit de tennisvereniging is het verzoek gekomen voor een opblaasbare hal.

Voor de onderbouwing van de plannen is afgesproken dat eerst nader ingezoomd wordt op de te verwachten groei. Mede omdat de plannen in Nieuwleusen veel tijd vragen en we nog niet kunnen beschikken over betrouwbare demografische gegevens, is hier enige vertraging in ontstaan. Binnenkort worden de gesprekken echter weer opgepakt.

De groeiscenario's zullen moeten uitwijzen óf en in welke mate zich op sportpark Gerner capaciteitsproblemen voordoen. Wij willen middelen uit de post grote projecten inzetten om de knelpunten op te lossen. De overige punten vergen nader overleg en onderbouwing. Mogelijk dat daarbij ook een beroep kan worden gedaan op de subsidieregeling sportaccommodaties. Ook voor sportpark Gerner geldt dat de gebruikers zelf zullen moeten bijdragen.

Planning: voorbereiding 2008/2009, uitvoering: 2010 en verder.

VOORSTEL: Nader onderzoek te doen naar de capaciteitsproblemen op sportpark Gerner en wanneer die kunnen worden aangetoond deze op te lossen door hiervoor middelen uit de post grote projecten in te zetten.

Conclusies

Uit de opsomming van projecten blijkt dat we veel van de wensen van verenigingen en instellingen kunnen honoreren. In een paar jaar tijd zal meer dan € 10 mln. worden geïnvesteerd in voorzieningen in de kernen en ook is er ruimte voor de realisering van enkele grote infrastructurele projecten. De financiële polsstok reikt echter niet zover dat aan alle wensen tegemoet kan worden gekomen. Er zal daarom een scherp onderscheid moeten worden gemaakt tussen noodzakelijke en wenselijke voorzieningen. Voor het college staat daarbij het oplossen van capaciteitsknelpunten hoog op de prioriteitenlijst. Denkend vanuit de beleidsprioriteiten die in diverse nota's zijn genoemd, willen we voorkomen dat er bij de sportverenigingen wachtlijsten gaan ontstaan voor de jeugd en voor ouderen. Daarnaast staat de leefbaarheid in de kleinere kernen hoog op onze agenda. Het behoud van voorzieningen (zoals de bibliotheekfilialen) en het uitbreiden van ontmoetingsgelegenheid spelen daarin een belangrijke rol. We geven daarmee tevens invulling aan enkele thema's uit de Wmo-nota. Deze uitgangspunten zullen in sterke mate onze inzet bepalen bij de verdere besprekingen en onderzoeken die in het vervolgtraject gaan plaatsvinden. Instemming met deze uitgangspunten door de gemeenteraad zullen het ons mogelijk maken om het vervolg van het traject voortvarend op te pakken.

Voorkomen moet worden dat de situatie ontstaat waarbij 'wie het eerst komt, het eerst maalt'. Alvorens definitief bedragen toe te kennen, zal er voor zover mogelijk een totaal afweging gemaakt moeten worden. Aan de andere kant willen we ook geen situatie waarbij pas met de uitvoering van projecten kan worden begonnen als het laatste bedrag tot achter de komma bekend is.

In december van dit jaar zullen we opnieuw de balans opmaken en uw raad voorzien van een verder uitgewerkt overzicht. Zonodig zullen we u dan tevens voorstellen doen voor aanvullende dekking van

grote projecten. Mochten tussentijds beslissingen van uw raad nodig zijn, dan komen we met afzonderlijke voorstellen.

Overzicht reserves en voorzieningen per 1-1-2008 (bijlage voorjaarsnota 2008)

(incl.bestaaende beslagleggingen, excl.voorgestelde beslagleggingen in voorjaarsnota)

Naam reserve/voorziening   stand 1-1-08   toelichting
incl.rentetoev.2008
en beslagleggingen

0.980000	Algemene reserve		
	Algemene reserve	3.804.000	vrij besteedbaar
			ondergrens 3,5 mln
	Totaal algemene reserve	3.804.000	
	Bestemmingsreserves geblokkeerd		
0.980008	Gemeentelijke huisvesting	15.001.000	geblokkeerd voor dekking kap.lasten gem.huis
0.981200	Brandweerkazerne en gemeentewerf	1.423.000	geblokkeerd voor dekking kap.lasten brandw.kaz.
	Totaal bestemmingsres. geblokkeerd	16.424.000	
	Bestemmingsreserves		
0.980010	Grote projecten	7.463.000	vrij besteedbaar (excl.beslag uit vjn)
0.980020	Startersfonds	44.000	bestemd voor starters
0.980040	Ziekte- en ongevalrisico	79.000	voor opvang ziekte-risico's (vervanging)
0.980050	Milieu	324.000	bestemd voor duurzaamheidsbeleid
0.980060	Automatisering	91.000	vrij besteedbaar wordt ingezet voor autom.
0.980076	Organisatieontwikkeling	0	
0.980077	Leeftijd bewust personeelsbeleid	19.000	vrij besteedbaar, beleid wordt nog ontwikkeld
0.980080	Plattelandsontwikkeling	84.000	vrij besteedbaar bestemd voor jaarlijkse projecten
0.980225	Parkeerfonds	20.000	vrij besteedbaar beleid wordt nog ontwikkeld
0.980240	Egalisatie wegen	0	
0.980250	Reconstr. Burg.Backxlaan-Zuid	24.000	vrij besteedb.wordt aangew.voor herinr.Grote Markt
0.980270	Rijwielpaden	32.000	vrij besteedbaar
0.980300	Afkoopsom aandelen nv GAZO	0	
0.980350	Wavin gelden	3.476.000	in principe aanwenden in volgende raadsperiode
0.980360	Aandelen Vitens	1.978.000	in termijnen naar res.grote projecten
0.980500	Herstructurering openbaar groen	137.000	vrij besteedbaar bestemd voor proj.openb.groen
0.980520	Beeldende kunst	111.000	vrij besteedbaar bestemd voor kunst
0.980531	Privatisering accommodaties	199.000	vrij besteedbaar bestemd voor aanwending bij acc.
0.980601	Inburgering nieuwkomers	0	
0.980603	Maatschappelijke dienstverlening	1.122.000	vrij best.best.voor risico's WWB/Wmo/welzijnszv.
0.980610	Egalisatie WVG	0	
0.980620	Egalisatie WWB	0	
0.980626	Bijstandsvorderingen	273.000	geblokkeerd
0.980690	Jeugdvoorzieningen	2.000	vrij besteedbaar
0.980700	Egalisatie riolering	2.781.000	meegenomen in GRP niet vrij besteedbaar
0.980710	Egalisatie reiniging	1.700.000	vrij besteedbaar.Raadsbesl.afbouw in 10 jaar
0.980720	Afkoopsom onderhoud graven	0	
0.980721	Afsom altijd. onderh. graven	0	

0.980722	Begraafplaats Welsum	215.000	bestemd voor uitbreiding
0.980800	Stads-dorpsvernieuwing gelden	27.000	vrij besteedbaar
0.980830	Woonwagendstandplaatsen	0	
0.980840	Desint. schade overdracht woningbedr.	0	
0.980850	Volkshuisv. overdracht woningbedrijf	7.319.000	
			deels naar res.gem.hs en volkshuisv. Geblokk. (papieren res)
0.980852	Volkshuisvesting	1.425.000	vrij besteedbaar (voeding vanuit vorige res.)
0.980853	Egalisatie btw-compensatiefonds (bcf)	0	reserve wordt/is afgebouwd t.g.v.exploitatie
0.981980	Nog te betalen bedragen (knelpunten)	2.000	
			geblokkeerd
	Totaal bestemmingsreserves	28.947.000	
	Onderwijs		
0.980460	Decentralisatie huisvesting onderwijs	202.000	
			vrij besteedbaar
	Totaal onderwijs	202.000	
	Grondexploitatie		
0.990000	Algemene reserve grondbedrijf	6.445.000	vrij besteedb. ondergrens 3 mln bovengrens 5 mln
0.991000	Onbelaste reserve dorpsuitleg	4.805.000	vrij besteedbaar
	Totaal grondexploitatie	11.250.000	
	Voorzieningen		zijn alle geormerkt
0.980650	Pilot jeugd-gezondheidsplein	0	
0.980680	WIW/Soc.activering	43.000	
0.981920	Groot onderhoud gem. gebouwen	870.000	
0.981930	Wethouderspensionen	760.000	
0.981940	Pensioen gewezen wethouders	514.000	
0.981975	Dubieuze debiteuren	50.000	
0.981985	Stimulering schuld/hulpverlening	23.000	
0.981990	Kap. gewinning bijdrage sportver.	0	
0.981991	Ongevallen personeel/brandweer	47.000	
0.981992	Traject oudkomers	0	
0.981993	Tijdelijke stimreg uitstroom	0	
0.981994	Reconstructie	0	
0.981996	WMO invoeringssubsidie	0	
0.981998	Carroussel aanpassing brede school	0	
0.981999	Dagarrangementen/combinatiefuncties	286.000	
0.982000	Wet inburgering		
	Totaal voorzieningen	2.593.000	
	Grondexploitatie		
0.995011	Te verwerken verlies Postweg	184.000	
	Totaal grondexploitatie	184.000	

TOTAAL GENERAAL

63.404.000

Concept-investeringsplan 2009-2012 (bijlage voorjaarsnota 2008)

(excl.investeringen m.b.t. "grote projecten" en "niet gehonoreerd")

	Totaal	2009	2010	2011	2012	Port.h.
Programma 1. Bestuur						
Intranet - registratiesystemen	50.000				50.000	Elfers
Upgrade www.Dalfsen.nl	45.000				45.000	Elfers
Promotiefilm	16.500	8.000			8.500	Elfers
Citymarketing	40.000	20.000	20.000			Elfers
Luchtfoto's	30.000	15.000		15.000		Goldsteen
Boek historie Dalfsen	20.000	20.000				Elfers
Stemprinters en stemmentellers	28.000	28.000				Elfers
Vervangen apparatuur repro	6.700	6.700				Elfers
Diverse vervangingen tractie en gereedschap	845.000	209.000	269.000	194.000	173.000	De Vries
Totaal programma 1	1.081.200	306.700	289.000	209.000	276.500	
Programma 2. Openbare Orde en Veiligheid						
Brandweer algemeen	260.800	113.500	2.750	118.800	25.750	Elfers
Brandweerkorps Dalfsen	68.900	45.100		2.800	21.000	Elfers
Brandweerkorps Nieuwleusen	15.150	7.650		2.800	4.700	Elfers
Brandweerkorps Lemelerveld	302.000	10.000	285.000		7.000	Elfers
Totaal programma 2	646.850	176.250	287.750	124.400	58.450	
Programma 3. Beheer openbare ruimte						
Maatregelen Duurzaam Veilig: inrichten 60 km	45.000	15.000	10.000	10.000	10.000	De Vries
N 340 planvorming onderliggende wegen	20.000	10.000	10.000			De Vries
Verbindingsweg Bouwhuisweg-Jagtlusterallee	1.900.000	1.900.000				De Vries
Realisatie Halteplan	320.000	160.000	160.000			Goldsteen
Herinr./opwaarderen woonomgeving	850.000	250.000	200.000	200.000	200.000	De Vries
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoers Plan (GVVP)	1.600.000	400.000	400.000	400.000	400.000	De Vries
Fietspad Voetsteeg	65.000	65.000				De Vries
Opstellen meerjarenonderhoudsplan	8.000			8.000		De Vries
Groot onderhoud Fietsbrug Marleweg	20.000		20.000			De Vries
Actualiseren baggerplan	8.000		8.000			De Vries
Passantenhaven	60.000				60.000	De Vries
Materieel	34.000	10.000	12.000	12.000		De Vries
Groenstructuurplan	40.000			40.000		De Vries
Diverse investeringen	312.000	58.000	70.000	124.000	60.000	De Vries
Renoveren speelplaatsen	50.000	20.000	30.000			De Vries
Totaal programma 3	5.332.000	2.888.000	920.000	794.000	730.000	
Programma 4 Economische Zaken						
Uitvoeringsprogramma nota economisch beleid	84.000	21.000	21.000	21.000	21.000	Elfers
Totaal programma 4	84.000	21.000	21.000	21.000	21.000	
Programma 5. Onderwijs						
Meerjarenonderhoud gebouwen o.b.o. (1 jaar)	18.073	16.363	254		1.456	De Vries
Meerjarenonderhoud gebouwen o.b.o. (20 jaar)	116.857		29.396		87.461	De Vries
Meerjarenonderhoud gebouwen o.b.o. (40 jaar)	36.328				36.328	De Vries
Meerjarenonderhoud gebouwen b.b.o (1 jaar)	7.553	1.816	4.940		797	De Vries
Meerjarenonderhoud gebouwen b.b.o. (20 jaar)	437.764		187.625	15.196	234.943	De Vries

	Totaal	2009	2010	2011	2012	Port.h.
Meerjarenonderhoud gebouwen b.b.o. (40 jaar)	177.103			40.410	136.693	De Vries
Eerste inrichting gebouwen b.b.o. (20 jaar)	12.311	12.311				De Vries
Uitbreiding gebouwen b.b.o. (40 jaar)	255.697	255.697				De Vries
Totaal programma 5	1.061.686	286.187	222.215	55.606	497.678	
Programma 6. Cultuur, sport en recreatie						
Investeringsen zwembad Gerner	22.000	17.000	5.000			Laarman
Investeringsen gymnastieklokalen/sporthal	90.000	40.000	50.000			Laarman
Meersportenplein	75.000	75.000				Laarman
Diverse recreatieprojecten Overijssels Vechtdal	16.000	4.000	4.000	4.000	4.000	Laarman
Uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme	75.000		25.000	25.000	25.000	Laarman
Totaal programma 6	278.000	136.000	84.000	29.000	29.000	
Programma 8. Volksgezondheid en Milieu						
Maatregelen uitvoering GRP	2.434.000	845.000	570.000	515.000	504.000	De Vries
Uitvoeringsprogramma Waterplan	785.000	215.000	190.000	190.000	190.000	De Vries
Rioolspuit wijkteam Nieuwleusen	9.000				9.000	De Vries
Update bodemkwaliteitskaart en -beheerplan	10.000		10.000			De Vries
Vervangen tractor begraafplaats	20.000	20.000				Laarman
Uitbreiding begraafplaats Welsum	65.000	65.000				Laarman
Totaal programma 8	3.323.000	1.145.000	770.000	705.000	703.000	
Programma 9. RO en Volkshuisvesting						
Stimuleren landschapontwikkeling	40.000	10.000	10.000	10.000	10.000	Laarman
Uitvoeren projecten gebiedsgerichte ontwikkeling	420.000	180.000	80.000	80.000	80.000	Laarman
Grondaankopen tbv toek. uitbreidingsplannen	8.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	Goldsteen
Totaal programma 9	8.460.000	2.190.000	2.090.000	2.090.000	2.090.000	
Totaal investeringen programma 1 t/m 9	20.266.736	7.149.137	4.683.965	4.028.006	4.405.628	

Voorlopige uitkomst jaarrekening 2007 (bijlage voorjaarsnota 2008)

De jaarrekening 2007 is in concept gereed. De accountant(Deloitte) is inmiddels gestart met de controle van de jaarrekening.

Volgens de planning zal de jaarrekening, onvoorziene omstandigheden voorbehouden, behandeld kunnen worden in de raadscommissie van 16 juni a.s. en vervolgens kan de rekening door u vastgesteld worden op 23 juni a.s.

De jaarrekening 2007 sluit met een voorlopig voordelig saldo van € 349.132. Na afronding van de accountantscontrole kan het saldo definitief worden vastgesteld.

Bij de najaarsrapportage 2007 werd nog een voordelig saldo verwacht van € 768.000. Ten opzichte van de najaarsrapportage is het resultaat met € 419.000 afgenomen.

De afname van het voordelig saldo ten opzichte van het geprognosticeerde saldo bij de najaarsrapportage wordt onder meer veroorzaakt door:

<u>Voordelig:</u>	€
- toename afgifte documenten en uittreksels zoals paspoorten, id-bewijzen en rijbewijzen	90.000
- ICT plan nieuw gemeentehuis	78.000
- Dividend Essent	129.000*
- herinrichting gemeentetoren	75.000*
- niet bestede fractiegelden	32.000
- incidentele bijdrage in algemene uitkering m.b.t. mantelzorg	41.000*
<u>Nadelig:</u>	
- afname baten bouwvergunningen	-143.000
- algemene uitkering gemeentefonds (o.a. vervallen behoedzaamheidsreserve)	-234.000
- toename salarissen door duurdere vervanging i.v.m.vacatures e.d.	-312.000
- minder legesopbrengsten met betrekking tot begrafenisrechten	- 37.000
- diversen	<u>-138.000</u>
Totaal	419.000

Ten aanzien van de bestemming zullen wij u nog nader adviseren in het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening als het definitieve saldo bekend is.

De met een * aangeduide bedragen konden nog niet in de exploitatie 2007 als last verwerkt worden en hebben het rekeningsaldo hierdoor positief beïnvloed. Bij de bestemming van het rekeningsaldo zal hier dus in ieder geval rekening mee moeten worden gehouden.